

Plenum

Måndag 27.6.2022 kl. 14.09—19.52

4. Regeringens proposition till riksdagen om en andra tilläggsbudget för 2022

Regeringens proposition RP 81/2022 rd

Utskottets betänkande FiUB 16/2022 rd

Enda behandlingen

Talman Matti Vanhanen: Ärende 4 på dagordningen presenteras för enda behandling. Till grund för behandlingen ligger finansutskottets betänkande FiUB 16/2022 rd.

Behandlingen av ärendet inleds med en allmän debatt, innehållande en snabbdebatt, där de inlägg som ledamöterna anmält sig för på förhand får vara högst 5 minuter långa. Talman konferensen rekommenderar att även de anföranden som hålls efter snabbdebatten är högst 5 minuter långa. — Debatt, utskottets ordförande Koskinen.

Debatt

14.36 **Johannes Koskinen sd** (esittelypuheenvuoro): Herra puhemies! Vuoden 22 toinen lisätalousarvioesitys on poikkeuksellisen suuri johtuen Venäjän Ukrainaan aloittaman hyökkäyssodan aiheuttamista määrärahatarpeista. Hallitus esittää nettomääräisesti noin 2,3 miljardin euron lisäyksiä määrärahoihin ja noin yhden miljardin euron korotuksia tuloarvioihin. Asia on käyty läpi valtiovarainvaliokunnan jaostoissa, ja on päädytty puoltamaan näitä moneltakin osin hyvin poikkeuksellisia lisämäärärahatarpeita. Hyvin tiedämme, että myös nämä välttämättömät menot lisäävät valtionvelkaa ja aiheuttavat huolta sitten tulevaan julkisen talouden tasapainoon. Tällä vaalikaudella on ollut sekä koronapandemiaan että tähän hyökkäyssotaan liittyviä poikkeuksellisen suuren mittakaavan menoja, ja meidän täytyy yhdessä varmaan koko poliittisen kentän yli hakea sitten ne lääkkeet ja keinot, joilla tämä taakka pystytään sitten hoitamaan tulevana vuosina. [Sheikki Laakso: Elikkä seuraava hallitus!]

Valiokunta pitää perusteltuna, että hallitus on reagoinut nopeasti muuttuneeseen turvallisuusympäristöön ja esittää välittömiä toimia puolustuskyvyn vahvistamiseksi. Lisämäärärahaa esitetään muun muassa Puolustusvoimien toimintamenoihin, materiaalihankintoihin ja vapaaehtoiseen maanpuolustukseen. Myös Rajavartiolaitoksen resursseja vahvistetaan ja kehitetään kyberturvallisuutta. Perusteltuja ovat myös poliisin, suojelupoliisin ja Häätakeskuslaitoksen toimintamenojen lisäykset.

Valiokunta pitää myös hyvänä huoltovarmuutta tukevien toimien vahvistamista, johon ehdotetaan noin 293 miljoonaa euroa lisää. Suurin osa rahoituksesta kohdistuu maatalouteen, mutta lisäresursseja osoitetaan myös muun muassa perusväylänpitoon sekä yksityisteiden valtionavustuksiin energiapuun toimitusketjujen parantamiseksi ja kotimaisen puun saatavuuden varmistamiseksi.

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

Venäjän aloittama sota kiihdyttää vihreää siirtymää, kun venäläisestä fossiilisesta energiasta pyritään irtautumaan nopeutetussa aikataulussa. Vihreää siirtymää ja energiaomavaraisuutta koskevaan kokonaisuuteen esitetään yhteensä noin 175 miljoonan euron lisämäärärahaa.

Maahanmuuttoon ja Ukrainaan annettavaan apuun on tunnetut määrärahalisäykset, ja ne ovat perusteltuja. Ukrainasta Suomeen paenneiden henkilöiden lukumäärä elää tässä vuoden mittaan, ja saattaa olla, että ihan tuolle 60 000 henkilön tasolle ei nousta, mutta tässä olemme varmaan syksyllä viisaampia.

Hintojen nousun kompensoimiseksi valiokunta pitää myönteisenä kansaneläkeindeksiin sidottuihin etuuksiin tehtävää ylimääräistä indeksitarkastusta, jolla kompensoidaan hintojen nopeaa nousua pienituloisille. Jos inflaatio säilyy korkealla tasolla, vastaavia tarkistuksia tulee harkita myös jatkossa. Uudella logistiikka-alan kuljetustuella kompensoidaan puolestaan äkillistä polttonesteiden hinnannousua.

Koronaviruspandemian vaikutuksien jälkihoitoon esitetään välttämättömiä lisäyksiä — erityisesti lapsiin ja nuoriin kohdistuen yli 100 miljoonalla eurolla. Hyvinvointialueiden, Helsingin ja HUS-yhtymän välttämättömien ICT-muutuskustannusten korvaamiseen ehdotetaan 150 miljoonan euron valtuutta, minkä lisäksi hyvinvointialueiden ensi vuoden rahoitusta aikaistetaan rahoituslain edellyttämällä tavalla jo osaksi tälle vuodelle. Kuntien veromenetysten korvauksiin esitetään 101 miljoonaa euroa lisäystä johtuen matkakuluvähennyksen määräaikaisesta korotuksesta.

Kaikkiaan hallituksen esitys lisää valtion nettolainanoton tarvetta 1,3 miljardilla eurolla, ja valtion nettolainanotoksi arvioidaan noin 8,9 miljardia euroa tänä vuonna. Valtionvelan määrän arvioidaan olevan vuoden 22 lopussa noin 138 miljardia euroa, mikä on noin 52 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Edelleen ollaan siis eurooppalaisittain kohtuullisella tasolla, mutta kansallisesti hankaluuksia tietävät huoltosuhteen heikkeneminen ja kasvun hidastuminen tulevina vuosina.

Puolustusministeriön hallinnonalan menoista valiokunta pitää myönteisenä, että materiaalihankintojen tilauksia on jo käynnistetty, koska toimitusaikataulut saattavat Venäjän aloittaman hyökkäyssodan seurauksena pidentyä ja lisäksi materiaalin saannin odotetaan sekä vaikeutuvan että kallistuvan. Saadun selvityksen perusteella on tarkoituksenmukaista, että hankintoja tehdään joustavasti ja markkinoiden kustannustehokkaimpia ratkaisuja etsien. Vaikka hankintojen kotimaisuusaste on hyvä, kotimaista tuotantoa on edelleen tarpeen mahdollisuuksien mukaan laajentaa huoltovarmuuden ja työllisyyden parantamiseksi.

Valiokunta pitää tärkeänä tuota mainittua hyvinvointialueiden rahoituksen lisäystä, mutta pitää jatkossakin tärkeänä, että hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyyttä seurataan ja että huolehditaan myös siitä, että hyvinvointialueilla on kannuste lisätä toiminnan tuottavuutta ja vaikuttavuutta. Palvelujen parantamiseksi ja kustannusten kasvun hillitsemiseksi on myös tärkeää huolehtia tietojärjestelmien toimivuudesta sekä siitä, että ne tuottavat laadukasta, ajantasaista ja yhteismitallista tietoa palveluiden järjestäjien sekä asiakkaiden tarpeisiin.

Huoltovarmuudesta valiokunnan saaman selvityksen perusteella huoltovarmuuspaketti kattaa noin neljänneksen viime vuonna tapahtuneesta kustannusten noususta erityisesti elintarviketaloudessa. Hintojen kohoaminen on kuitenkin jatkunut vuonna 22, eikä tilanteen ennusteta muuttuvan vuonna 23. Tukitoimet eivät siten riitä vallitsevan tilanteen korjaamiseen, vaan kannattavuuden pysyvä parantaminen edellyttää etenkin markkinoilta saa-

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

tavan tuottajahinnan nousua. Valiokunta painottaa näin ollen aiempien kantojensa mukaisesti, että reilut kauppatavat on saatava käyttöön, jotta tuottajan osuus lopputuotteen hinnasta kasvaa. Kannattavuuden parantaminen on ehto tuotannon jatkuvuudelle, huoltovarmuuden turvaamiselle ja ylipäättään kotimaisen ruokaketjun tulevaisuudelle.

Valtiovarainvaliokunta pitää kaikkien ehdotuskokonaisuutta hyväksyttävänä ja viittaa sitten päätösehdotukseensa näihin pääluokkakohdaisiin perusteluihin ja ehdottaa, että eduskunta hyväksyy hallituksen esitykseen sisältyvän ehdotuksen valtion vuoden 22 toiseksi lisätalousarvioksi edellä todetuin muutoksin ja päättää, että vuoden 22 toista lisätalousarviota sovelletaan heinäkuun 22 alusta alkaen. Mietintöön sisältyy sitten opposition puolelta kolme vastalausekokonaisuutta. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinonen.

14.44 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat! Olisin toivonut, että valtiovarainministeri Saarikko olisi myös ollut tässä keskustelussa paikalla. On kyse erittäin keskeisestä ja tärkeästä lisätalousarviosta, joka on myös poikkeuksellisen suuri.

”Pari vuotta sitten taisi olla sellaisia kommentteja, että kaikki velasta varoittajat ovat sitä boomer-porukkaa, joka ei oikein ymmärrä uutta taloustiedettä. Pelkään pahoin, että nyt taitaa alkaa näkyä toisenlaista jälkeä. Ei se taloustiede muuttunutkaan, eikä velka ollutkaan vaaratonta.” Näin totesi tasavallan presidentti Sauli Niinistö toimittaja Hanna Vesalan Ilta-Sanomien kirjoituksessa 22. kesäkuuta. Valtiovarainministeriö oli hetkeä aiemminertonut, että maamme kymmenen vuoden valtion viitelainan korko oli noussut puolessa vuodessa lähes kaksi prosenttiyksikköä. Korkomenot siis paisuivat hetkessä jo 300 miljoonaa euroa nykyistä suuremmiksi, ja itse asiassa vuonna 2026 menot ovat jo noin 900 miljoonaa euroa ennakoitua enemmän. Itse asiassa nämä kasvavat velanhoitokulut ovat lopulta pois muusta julkisesta rahankäytöstä ja kaventavat ennestään niukkoja puskureita — toki sillä olettamalla, että tämä nykyinen velaksi eläminen joskus halutaan lopettaa. Valtiovarainministeriön tuoreen ennusteen mukaan maamme talouskasvu itse asiassa tulee hidastumaan ja inflaatio nopeutuu edelleen ennakoitua enemmän.

Jos tasavallan presidenttiä eivät vasemmistopuolueet ja keskusta heidän tukenaan halua kuunnella, niin myös OP-ryhmän pääjohtaja Timo Ritakallio totesi, että lyhyessä ajassa on tapahtunut hyvin dramaattinen muutos, johon päättäjien tulisi reagoida ja lopettaa velkaantumiskehitys. Hän totesi, että tämä hallitus on tehnyt julkisen talouden suunnitelman tuleville vuosille sillä ajatuksella, että korot ovat nollassa tai miinusmerkkisiä eivätkä ne nousisi. Ritakallio piti tilannetta erittäin huolestuttavana: ”Tästä seuraa, että siellä on heti satojen miljoonien lisäkustannus tulossa tästä koronnoususta lähtien. Selvästikään ei ymmärretä korkotekijän voimakasta vaikutusta.”

Kokoomus on jättänyt tähän lisätalousarvioon oman vastalauseensa, jonka perusajatus on se, että ilman kestäväää taloutta meillä ei olisi suorituskykyisiä puolustusvoimia, ei maailman parasta koulua, toimivaa terveydenhuoltoa tai hyvää joukkoliikennettä. Me olemme kokoomuksessa huolissamme hyvinvointipalveluiden tulevaisuudesta ja yhteiskuntamme kriisinsietokyvystä. Mitä kauemmin uudistuksia viivytellään, sitä heikommaksi taloutemme rapautuu ja sitä kapeammaksi muuttuu taloudellinen liikkumavaramme. Suomi tarvitsee muutosta. Hyvinvointiyhteiskunnan rakenteita on uudistettava muiden Pohjoismaiden esimerkin mukaisesti.

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

Meidän vastalause pitää sisällään joukon lausumia, joissa me edellytämme, että eduskunnalle tuodaan tieto siitä, että panostukset Ukrainan tukemiseksi tulevat jatkumaan, mutta myös siitä, että hallitus tuo esitykset, kuinka se asettaa menot tärkeysjärjestykseen ja kattaa budjettikehyksien sisältä varautumisen ministerityöryhmän vihreän siirtymän määrärahat, jotka tulee rahoittaa kehyksen sisältä — ne eivät millään logiikalla kuulu kehyksen ulkopuolelle. Me myös edellytämme hallitukselta toimenpiteitä julkisen talouden tasapainottamiseksi ja vahvistamiseksi, ja nämä toimet pitää tuoda eduskuntaan viimeistään ensi vuoden budjetin yhteydessä.

Arvoisat keskustalaiset, te pääsette vielä ennen kesätaukoa äänestämään myös siitä, tuleeko tähän maahan paikallista sopimista, reilun paikallisen sopimisen edistämistä kaikissa yrityksissä.

Ja arvot vihreät, te pääsette vielä ennen kesätaukoa äänestämään terapiatakuusta. Kokoomus edellyttää, että hallitus tuo eduskuntaan tämän vuoden syysistuntokauden aluksi esityksen terapiatakuusta niin, että asia ehditään päättää ja saattaa voimaan kuluvan vaalikauden aikana. Arvoisat vihreät, venkoilu tämän asian kanssa saa nyt päättyä. Tällä viikolla tulemme äänestämään siitä, tuleeko Suomeen terapiatakuuta vaiko ei. Jos edellisessä äänestyksessä vihreät olisivat tukeneet perussuomalaisten, kristillisdemokraattien ja kokoomuslaisten kanssa terapiatakuuta, terapiatakuu olisi ollut voimassa jo yli vuoden. Nyt näemme, saadaanko sitä tällä kaudella.

Arvoisa puhemies! Emme kuitenkaan usko, että tämä hallitus on valmis, ei ehkä myöskään kykenevä, tekemään näitä riittäviä toimenpiteitä talouden tasapainottamiseksi, ja näin ollen olemme pakotettuja esittämään hallitukselle epäluottamusta: ”Eduskunta toteaa, että hallituksen velkaantumista kiihdyttävä linja sekä riittävien julkista taloutta vahvistavien työllisyyspäästösten tekemättä jättäminen uhkaavat murentaa hyvinvointiyhteiskunnan rahoitus pohjan pysyvästi. Me olemme huolissamme siitä, ettei hallitus ole täyttämässä lupastaan lopettaa elämistä tulevien sukupolvien kustannuksella. Jatkuvaan velkaan perustuva politiikka vaarantaa Suomen kriisinsietokyvyn ja heikentää mahdollisuuksia vastata ilmastonmuutoksen kaltaisiin haasteisiin. Hallitus ei ole kyennyt kantamaan vastuuta ja tekemään arvovalintoja kestävä tulevaisuuden puolesta. Eduskunta toteaa, että hallituksen jatkuvaan velkaantumiseen perustuvat hyvinvointipalvelut ja Suomen taloudellisen kriisinsietokyvyn vaarantava politiikka ovat epäonnistuneita eivätkä nauti eduskunnan luottamusta.”

Arvoisa puhemies! Teen myös kokoomuksen vastalauseen mukaisen esityksen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Östman.

14.51 Peter Östman kd: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys vuoden 2022 toiseksi lisätalousarvioksi sisältää monia välttämättömiä ja odotettuja määrärahalisäyksiä muun muassa puolustukseen, kyberturvaan, huoltovarmuuteen, ukrainalaisten pakolaisten auttamiseen sekä kansaneläkeindeksiin sidottujen etuuksien indeksikorotukseen.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä kiinnittää huomiota erityisesti kotimaisen maatalouden jatkuvuuteen, johon lisätalousarvio tuo vähän helpotusta — mutta vain vähän. Kotimaisen maatalouden selviämiseksi välttämättömiä edellytyksiä ovat paitsi kuluva vuodesta selviäminen myös tulevaisuudennäkymät, jotka innostavat investoimaan uusiin tuotantosuuntiin sekä esimerkiksi biokaasun keräykseen ja muihin ilmastotoimiin. Suomi ei kuitenkaan tarvitse enempää maatilojen konkurssseja ja kuormittuneita viljelijöitä

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

vaan uusia nuoria tekijöitä. Valitettavasti Euroopan unionin toimet ovat ruokaturvan ja maatalouden toimintaedellytysten kannalta hitaita ja osin myös ristiriitaisia. EU-sääntöjen tulkintojen odottaminen komissiolta on hidastanut pieniäkin maatalouden tukitoimia, kuten energiaveron lisäpalautusta. Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä muistuttaa, että maataloustuotannon ja elintarvikesektorin ensisijainen tehtävä ei ole huolehtia ilmasto- päästöistä vaan ihmiselämän perustarpeista.

Arvoisa puhemies! Tuleva talvi tulee koettelemaan Euroopan energiahuoltoa merkittäväällä tavalla, joka voi uhmata jopa unionin yhtenäisyyttä. Suomen on oltava valmis erilaisiin riskeihin sekä suojelemaan omaa peruselintarviketuotantoaan myös poikkeusoloissa. Oppositio on esittänyt keinoja maatalouden kannattavuuden parantamiseksi yli akuutin kannattavuuskriisin. Esimerkiksi maatalousrakennusten kiinteistöveron alentamista koskevan hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä oppositio esitti, että hallitus valmistelisi lain lannoitteiden alv-palautuksesta tukeakseen sitä, että kaikki peltolohkot kannattaa edelleen lannoittaa ja viljellä.

Arvoisa puhemies! Lisätalousarviossa positiivista on, että verotuotot ovat kuluvana vuonna ennakoitua paremmat. Suomen talous ei ole romahtanut, mutta talouden näkymät ovat kuitenkin erittäin epävarmat eikä kasvu ulos velasta näytä ollenkaan todennäköiseltä Suomen saati sitten velkaantuneempien EU-maiden kohdalla.

Kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä on huolissaan Suomen julkisen talouden kestävydestä. Jo syksyn lisätalousarviossa voidaan joutua tekemään merkittäviä määrärahalisäyksiä korkomenojen kattamiseen. Suomen valtion velkakirjojen korot ovat nousseet selvästi puolen vuoden aikana, mikä näkyy nyt julkisen talouden puskureissa. Syksyn vaihtoehtobudjetissaan KD esitti hyvinvointialueiden aloittamisen lykkäämistä muutamalla kuukaudella, jotta hyvinvointialueet ehtivät saada tarvittavat hallinnolliset ja tietojärjestelmäudistukset parempaan kuntoon. Tämä olisi myös tuonut tälle vuodelle talousarvioon väljyyttä.

Akuuttien kriisien hoito peittää alleen pääministeri Marinin hallituksen kevyen suhtautumisen julkisen talouden kestävyteen. Euroopan unionissa suunnitellaan jo uusia tukitoimia velkaantuneimpien EU-maiden tukemiseksi. Suomi ei nopeasta velkaantumisesta huolimatta hyödy tällaisista instrumenteista lähellekään yhtä paljon kuin velkaisemmat EU-maat. Lisäksi Suomi nettomaksajamaana on näissä järjestelyissä aina maksajaosapuoli, eikä niitä tule hyväksyä myöskään perussopimusten no bail-out -periaatteen vastaisina.

Arvoisa puhemies! Edellä olevan perusteella kristillisdemokraattinen eduskuntaryhmä on jättänyt oman vastalauseen, joka sisältää seitsemän lausumaa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Juvonen.

14.56 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Nostan muutamia asiakohtia esiin tästä hallituksen lisätalousarviosta.

Hintojen nousun kompensointi: Bensan hinta on Suomessa tällä hetkellä niin korkea, että maaseudulla ei voi kohta enää asua. Bensan hinnannousu ja elinkustannusten kasvaminen tulevat näivettämään maaseutua ja sen ihmisiä — ei ole varaa autoon, ja pitkien etäisyyksien Suomessa on pakko liikkua. Tämä on suuri epäkohta, ja hallituksen tulisi vastata siihen, millä tavalla tavallisen suomalaisen liikkumista tuetaan ja turvataan näissä korkeissa hinnannousuissa, kuin myös siihen, että menemme kuitenkin kohti syksyä ja sitten tulee talvi ja lämmityskustannukset nousevat. Se tuntuu ihmisten kukkarossa.

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

Koronaviruspandemian vaikutukset ja jälkihoito: Ikääntyneet ihmiset ovat olleet koronakuopassa muutaman vuoden, ja henkilöstöä puuttuu hoiva-alalta runsaasti. Monet hoitajat ovat paenneet alalta, koska koronaviruspandemia on näyttänyt sen, kuinka paljon heitä arvostetaan. Valitettavasti hallitus ei ota mitään kantaa siihen, miten korjataan tämä henkilöstöpula, henkilöstökriisi, mikä tälläkin hetkellä on muun muassa siellä vanhustenhoidossa — toki myös akuuteilla osastoilla. Yksikköjä suljetaan sen takia, että sinne ei saada hoitajia.

Hyvinvointialueet ja kuntatalous: Jo sotea tehtäessä me saimme kuulla, että soten muutostkustannusten on arvioitu olevan 2020-luvulla yhteensä noin 1,2—1,7 miljardia euroa, ja nämä liittyvät näihin ICT-kustannuksiin, joista myös mietinnön esittelijä mainitsi. On kuitenkin valitettava totuus, että hyvinvointialueet eivät voi käynnistää toimintaansa, jos niille ei turvata riittävää rahoitusta. On siis erittäin tärkeää, että tähän ICT-kustannukseen kiinnitetään tarkasti huomiota ja siihen annetaan resurssit — nimittäin jos toimivia tietojärjestelmiä ei ole, sillä on selkeä vaikutus myös potilasturvallisuuteen ja hoidon laatuun, eli näissä asioissa tulee olla erittäin tarkkana. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lohikoski.

14.59 Pia Lohikoski vas: Arvoisa puhemies! Hallituksen esitys eduskunnalle vuoden 2022 toiseksi lisätalousarvioksi on läpileikkaava kuva Suomea tällä hetkellä kohtaavista valtavista haasteista. Tässä lisätalousarviossa tehtävät panostukset ovat kauaskantoisia, ja niillä pyritään löytämään kestävä tie, joka varmistaisi hyvinvoivan Suomen myös tuleville sukupolville. Meidän onkin varmistettava, että maailman kriisien keskellä jatkamme päämäärätietoisesti työtä ilmastokriisin estämiseksi sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin parantamiseksi.

Arvoisa puhemies! Lisätalousarvio on poikkeuksellisen suuri johtuen Venäjän Ukrainaan aloittaman hyökkäyssodan aiheuttamista määräraharapeista. Valiokuntamme pitää perusteltuna, että hallitus on reagoinut nopeasti muuttuneeseen turvallisuusympäristöön ja panostaa myös huoltovarmuuteen. Lisäksi pidämme myönteisenä kansaneläkeindeksiin sidottuihin etuuksiin tehtävää ylimääräistä indeksitarkistusta, jolla kompensoidaan hintojen nopeaa nousua pienituloisille. Jos inflaatio säilyy korkealla tasolla, vastaavia tarkistuksia tulee tehdä myös jatkossa. Itse olen ehdottanut hallitusta harkitsemaan automaattisia neljännesvuosittaisia tarkistuksia, jotka tässä nousevien hintojen tilanteessa tulisivat pienituloisille todella tarpeeseen.

Arvoisa puhemies! Lisätalousarviossa huomioidaan erityisesti tarve puuttua nopeasti lasten ja nuorten oppimis- ja hyvinvointivajeeseen. Lisämäärärahat niin varhaiskasvatukseen, toisen asteen koulutukseen kuin nuorisotyöhön ovat välttämätön osa koronan jälkihoitoa. Lisäksi on ansiokkaasti huomioitu Ukrainasta sotaa pakenevien lasten tilanne esittämällä varhaiskasvatukseen sekä kielikoulutukseen lisäresursseja. Ukrainalaiset tarvitsevat tukeamme, ja Suomen on näytettävä, että lapsen oikeudet ovat maassamme prioriteetti.

Arvoisa puhemies! Valtiovarainvaliokunnassa on pohdittu myös hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyttä. Vuodenvaihteessa aloittavat hyvinvointialueet ovat valtava ponnistus koko Suomelta, ja alueiden rahoitus vaatii ennakointia sekä toimivia ratkaisuja niin tietojärjestelmien kuin hallinnonkin osalta. On erittäin tärkeää, että hyvinvointialueiden rahoituksen riittävyttä seurataan. Lisäksi on huolehdittava siitä, että hyvinvointialueilla on oltava kannuste lisätä toimintansa tuottavuutta ja vaikuttavuutta. Suomalaisen hyvinvoin-

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

tipalveluiden tulee olla saavutettavia, tasa-arvoisia ja toimivia aivan kaikille tulotasosta riippumatta.

Arvoisa puhemies! Lisätalousarvio edistää vihreää siirtymää ja huoltovarmuutta. Lisäykset ovat merkittäviä, ja niillä voidaan vauhdittaa vihreän siirtymän investointeja, ilmastotoimenpiteitä sekä parantaa ravinne- ja energiaomavaraisuutta. Valiokuntamme pitää myönteisenä, että hallitus esittää lisäresursseja myös vihreän siirtymän lupakäsittelyn nopeuttamiseen. Valiokunta pitää tarpeellisena, että kotitalouksille suunnattua öljy- ja kaasulämmityksestä luopumisen avustusta korotetaan. On niin ikään erittäin tärkeää laajentaa tämä kattamaan maakaasulämmityksestä luopumisesta aiheutuvia kustannuksia. Avustuksilla vauhditetaan irtautumista venäläisestä fossiilisesta energiasta ja vahvistetaan samalla energiaomavaraisuutta sekä vihreää reilua siirtymää. Valiokunnan saaman selvityksen mukaan avustusten kysyntä on ollut runsasta, joten nyt esitetty lisäys ei ehkä tule riittämään vuoden 22 lopun tarpeeseen. Tilannetta on siksi seurattava, ja tarvittaessa rahoitusta on tarkistettava myös syksyn 22 lisätalousarvioesityksessä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kivelä.

15.03 Mai Kivelä vas: Arvoisa puhemies! Lisätalousarvion suurimmat määrärahalisäykset johtuvat juuri Venäjän hyökkäyksestä Ukrainaan ja siihen liittyvästä varautumisesta. Ihmettelen, että kokoomus tätä tuntuu kritisoidan. [Ben Zyskowicz: Mistäs te näin päätellette?] Tärkeitä varautumismenojen kohteita ovat muun muassa Venäjä-riippuvuutta vähentävä vihreän siirtymän edistäminen, pakolaisten auttaminen ja panostukset turvallisuuden esimerkiksi kyberympäristössä.

Itse olen tyytyväinen noin 175 miljoonan euron lisäykseen vihreää siirtymää ja energiaomavaraisuutta koskeviin määrärahoihin. Vasemmistoliitto on vaatinut näitä investointeja jo pitkään, ja nyt vastaamme samalla kertaa ilmastokriisiin ja Venäjän aggressioon. Juuri näin kuuluu tehdä. Kokonaisuus sisältää tukia muun muassa energiainvestointien vauhdittamiseen, maatalouden vihreään siirtymään, fossiilisista polttoaineista irtautumiseen liikenteessä sekä asumisen lämmitysratkaisuihin. Myös vihreän siirtymän investointien lupakäsittelyä nopeutetaan. Tämä on asia, josta me olemme ympäristövaliokunnassa paljon puhuneet. Ilmastoystävällisten investointien tueksi valmistellaan kotitalouksien lainatausmallia ja asunto-osakeyhtiöiden täytetakausmallia.

On tärkeää, että päästöille laitetaan hinta. Arjen sujuvuuden ja vihreän siirtymän reilouden kannalta kaikkein tärkeintä on kuitenkin investoida kestäväan infrastruktuuriin ja puhdasta energian tuotantoon. Ilman suuria investointeja kestäviin vaihtoehtoihin emme selviä murroksesta tarpeeksi nopeasti emmekä sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla.

Arvoisa puhemies! Lopuksi minäkin haluan nostaa vielä esille, että on erittäin tärkeää myös se, että tässä lisätalousarviossa on koronan negatiivisten vaikutusten hoitoa jatkava paketti, joka suunnataan lapsille ja nuorille — tämä 120 miljoonan tukipaketti, joka mielestäni vielä suunnataan erityisen tärkeisiin kohteisiin eli oppimisvajeen umpeen kuromiseen ja mielenterveyden tukemiseen.

Ihan lopuksi vielä kiitän minäkin tätä tukea, joka joukkoliikenteelle tulee, koska sitäkin tukea nyt todella tarvitaan. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiviranta.

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

15.06 Esko Kiviranta kesk: Arvoisa puhemies! Lisäbudjetin pääpaino on turvallisuusympäristön ja huoltovarmuuden vahvistamisessa. Lisävaroja ohjataan Puolustusvoimien materiaalihankintoihin ja toimintamenoihin. Myös Rajavartiolaitos saa lisää resursseja muun muassa kyberturvallisuuden kehittämiseen.

Pääosa huoltovarmuutta tukevista toimista osoitetaan maatalouteen. Noin kaksi kolmannesta määrärahasta kohdistuu suoraan tuottajien taloustilanteen helpottamiseen. Loppukolmanneksella edistetään uusien energiamuotojen tuotantoa ja ravinteiden nykyistä parempaa hyödyntämistä. Selvää kuitenkin on, että maatalouden kannattavuus pysyy huoltovarmuuspaketista huolimatta heikkona ja maksuvalmius kriittisessä tilassa. Onneksi on luvassa, että kohta pääsemme kaikki täällä edustettuina olevat ryhmät yhdessä pohtimaan maatalouden vaikeita ongelmia ja sitä, miten voisimme näihin ongelmiin pureutua ja parantaa maatalouden kannattavuutta. Näin varmistetaan Suomen ruokahuolto, sen pysyvyys, myös jatkossa.

Merkittäviä lisämäärärahoja on tulossa muun muassa vetyhankkeisiin ja akkustrategian investointeihin. Öljylämmityksestä luopumista vauhditetaan avustuksilla, samoin taloyhtiöiden sähköautojen latausinfraan rakentamista. Logistiikka-alan kuljetustuella korvataan äkillistä liikennepolttoaineiden hinnannousua. Polttoaineiden hinnannousu on rasittanut myös linja-autoliikennettä, johon myös lisätään tukea.

Arvoisa puhemies! Lisärahaa tulee myös Ukrainasta Suomeen paenneiden vastaanotto- menoihin ja tukemiseen. Kuntien kannalta on erittäin tärkeää, että nyt saadaan varmuus myös valtion osallistumisesta sataprosenttisella maksuosuudella ukrainalaislasten varhaiskasvatukseen. Tähän asti on ollut varmuus vain valtion osallistumisesta ukrainalaislasten valmentavaan opetukseen runsaan neljänneksen ja perusopetukseen noin neljänneksen osuudella. Lasten ja nuorten harrastustoimintaan osoitetaan lisärahaa, jolla pyritään lisäämään Ukrainasta paenneiden lasten ja nuorten hyvinvointia tukevaa harrastustoimintaa. Lisäbudjetissa ohjataan rahaa myös Ukrainasta paenneiden eri-ikäisille järjestettävään kielikoulutukseen.

Erittäin tärkeää on kansaneläkeindeksiin sidottuihin etuuksiin, muun muassa eläkkeisiin, tehtävä aikaistettu ylimääräinen indeksitarkistus, johon nyt ohjataan tarvittavat varat. Valiokunnan käsityksen mukaan vastaavia aikaistettuja tarkistuksia tulee harkita myös jatkossa, jos inflaatio pysyy korkealla tasolla. Tämä on pienituloisten eläkkeen- ja etuuden saajien kannalta aivan välttämätöntä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vähämäki.

15.09 Ville Vähämäki ps: Kunnioitettu puhemies! Noin yleisesti taloustilanteesta: Elämme hyvin mielenkiintoisia aikoja. Ilmeisesti tänään Venäjä on maksukyvytön, siis ainakin teknisesti, ja se vauhti, millä inflaatio laukkaa Suomessa ja EU:ssa, on hyvinkin huolestuttava. Suomen toukokuun lukemat taisivat olla tasan 7,0 ja huhtikuun 5,7 — iso hyppäys siinäkin.

Kiihtyvä inflaatio aiheuttaa totta kai EU:ssa sen, että monet maat sitten tekevät kansalaisilleen monentyyppisiä kompensatioita vaikka polttonesteitten tai sähkön hintaan. Saksassa, Espanjassa, Italiassa on ollut käsittääkseni tämäntyyppisiä kompensatioita. Itse asiassa vuosi sitten myöskin EKP:n huippukokouksessa Italiassa ehdotettiin yhdessä tutkimuksessa sitä, että täytyisi olla jonkunlainen päästömaksukomponentti ja joustavuus siinä, eli nousukaudella olisi kalliimmat hinnat, ja sitten laskukaudella niitä päästökaupparamak-

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

suja, -komponentteja, vähän vähennettäisiin, jotta toisaalta saataisiin sillä ilmastovaikutuksia, mutta sitten taas toisaalta näillä ei haitattaisi talouden kasvua.

No, miksi Suomessa ei olla menty tähän? Sitä en tiedä. Onko tässä hallitus vielä vähän unten mailla vai odottaako vain, että sitten tulevien budjettineuvotteluitten aikana saadaan ensi vuodelle jotakin? No, tulihan toki tässä lisäbudjetissa onneksi Kela-indeksiin nosto.

Jos katsotaan sitä, miten tällä lisäbudjetilla käytännössä salakavalasti velkaannutaan, niin nyt velkataso täällä nousee jo 8 900 miljoonaan. Se on aika lailla iso lukema. No, sitten jos katsotaan sitä, mikä maakohtainen optimaalinen velanottoaste saattaisi olla, niin se yleensä on noin puolet bkt:n kasvusta, ja nyt tällaisen inflaation voimassa ollessa ehkä se on noin puolet inflaation kasvusta. Niin mitattuna tämä velanottotaso on jollain lailla hyväksyttävä, ehkä hivenen liian iso.

Mutta se, mikä ongelma meillä yleisesti Suomessa on tällä hetkellä, on kyllä kuluttajien ostovoimassa ja lompakossa. Pieni- ja keskituloisten ostovoimaa täytyisi pystyä tukemaan moninkin tavoin — antaa sitä luottamusta ihmisille, että he pystyvät kuitenkin työllään tulemaan toimeen.

Me ollaan tehty tähän lisäbudjettiin myöskin vastalause, joka sisältää 29 lausumaa. Niissä on paljon ilmasto- ja EU-asiaa, mutta myöskin tätä ostovoima-asiaa ja ehdotuksia siihen. Sitten on hallinnonalakohtaisia lausumia. Mutta kaiken hyvän päälle meillä on vastalauseessa myöskin epäluottamusehdotus hallitukselle, joka kuuluu näin: ”Eduskunta toteaa, että hallitus talouspolitiikallaan kasvattaa vastuuttomasti valtion menoja ja vastuita tavalla, joka ei edistä suomalaisten kestävästä hyvinvointia. Pieni- ja keskituloisten ostovoima heikkenee huomattavasti kohonneen inflaation myötä, ja työssäkäynti uhkaa käydä kannattamattomaksi kohonneitten kustannusten myötä. Ilmastotoimet tulevat edelleen kasvattamaan elämisen, asumisen ja autoilun kustannuksia. Hallitus kiihdyttää toimillaan ilmastoinflaatiota. Maatalous on kannattavuuskuopassa, ja metsäpolitiikkamme on lipumassa kansallisista käsistä. Palkkainflaatio ja kohoavat yksikkötyökustannukset uhkaavat heikentää vientimme kilpailukykyä. Eduskunta katsoo, että hallitus on epäonnistunut kansalaisten ostovoiman tukemisessa, kansallisten etujen puolustamisessa sekä taloudenhoidossa eikä nauti eduskunnan luottamusta.”

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Könttä.

15.14 Joonas Könttä kesk: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Tässä toisessa lisätalousarviossa näkyy hyvin hallituksen vastuullisuus suhteessa turvallisuuteen — niin kansalaisten turvallisuuteen kuin koko maan turvallisuuteen. Venäjän hyökättyä Ukrainaan täysin brutaalilla ja selittämättömällä tavalla Suomi on panostanut lisää isänmaan puolustamiseen, mutta jo ennen sitä tämä hallitus päätti panostaa historiallisen paljon Suomen Puolustusvoimiin, Suomen turvallisuuteen ja siihen, että me pidämme huolta siitä, että Suomi ja suomalaiset säilyvät turvassa.

Nyt tässä uudessa päätöksessä ja uudessa esityksessä puolustusmenoja kasvatetaan edelleen. Lisäksi sijoitetaan lisää rahaa koko Suomen turvallisuuteen, niin Rajavartiolaitokselle kuin poliisille. Tämä on vastuullista turvallisuus- ja tulevaisuuspolitiikkaa, jota kyllä kelpaa kannattaa. Vaikka ajat ovat vaikeat ja toivoisi tietysti, että voisimme tehdä muunlaisia päätöksiä ja panostaa vielä muihin toimintoihin yhteiskunnan ja hyvinvoinnin kannalta, niin kuitenkin kaikkein tärkeintä on pitää huolta siitä, että Suomi ja suomalaiset py-

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

syvät turvassa myös näinä vaikeina aikoina, ja sen tähden nämä lisäykset puolustusmenoihin, Rajaan ja poliisiin ovat äärettömän tärkeitä.

Samaan aikaan vastuullisuutta on se, että paitsi huolehdimme tänne sotaa paenneista ukrainalaisista olemme myös auttaneet Ukrainaa sekä tavaralähetysillä että myös konkreettisilla asetoimituksilla, ja näitä tulee jatkaa, kuten on tähänkin asti jatkettu, ja kantaa vastuu tästä tilanteesta ja auttaa ukrainalaisia Ukrainassa pitämään huolta omasta isänmaastaan. Voin vain kuvitella sen surun ja tuskan, joka tällä hetkellä Ukrainassa vallitsee.

No, toinen osa turvallisuutta on luonnollisesti kotimainen ruoka ja huoltovarmuus. On tärkeää, että me huolehdimme siitä, että suomalainen, kotimainen ruoka säilyy meillä myös jatkossa. Vaikka meillä on kotimaisen ruoan osuus suhteellisen korkea, täytyy muistaa, että esimerkiksi valkuaisten osalta meillä on sitten jo paljon tuonnin varassa. Nämä ovat niitä kysymyksiä, joihin täytyy panostaa nyt, ja kuten täällä aiemmin jo edustajakollega totesi, tämä ei sinällään vielä paranna sitä kustannuskriisitilannetta, joka monella suomalaisella maatilalla on. Sen takia meidän täytyy löytää kestäviä ratkaisuja, jotta koko ruokaketjusta, tuottajalta pöytään, se euro valuu myös sinne tuottajalle eikä jää pelkästään teollisuuden ja kaupan käsiin.

Nämä kaksi suurta kokonaisuutta — siis turvallisuuteen panostaminen ja huoltovarmuuteen panostaminen — ovat vastuullista politiikkaa, ja näiden puolesta on ilo olla hyväksymässä tätä esitystä, koska mikäli me emme huolehdi omasta turvallisuudesta ja kotimaisesta huoltovarmuudesta, sen jälkeen tilanne on huomattavasti hankalampi. Sen takia olen erittäin tyytyväinen, että panostamme puolustukseen ja turvallisuuteen nyt historiallisen paljon.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Peltokangas.

15.17 Mauri Peltokangas ps: Arvoisa puhemies! Käsittelemme jälleen lisätalousarviota. Suomen pitkät välimatkat ja pohjoinen sekä syrjäinen sijaintimme aiheuttavat meille erityistä tarvetta kohtuuhintaiselle energialle. Talot täytyy lämmittää, ihmiset tarvitsevat autoja jokapäiväiseen liikkumiseen, ja ulkomaankaupamme tapahtuu usein meriteitse.

Energian hinta on Suomessa noussut kestävämmälle tasolle Venäjän Ukrainassa aloittaman sodan vuoksi, mutta myös vihreän siirtymän ja hallituksen politiikan vuoksi. Muualla Euroopassa hintojen nousuun on reagoitu ripeästi. Missä Suomen hallituksen toimet viipyvät — ne oikeat ja tuntuvat toimet? Kallis energia ja polttoaine näkyvät kaikkialla, niin kauppojen hyllyissä kuin työn vastaanottamisen kannattavuudessaakin. Ihmiset eivät enää pärjää näillä hinnoilla. On järkyttävää kehitystä. Kaikkein pahiten näistä hinnoista kärsivät pienituloiset, joista hallitus aina mielellään puhuu, mutta mitä hallitus aikoo nyt konkreettisesti tehdä heidän eteensä ja heidän elämänsä helpottamiseksi?

Arvoisa puhemies! Ulkomaankaupan ja maailmantalouden surkeat näkymät kielivät siitä, että talouden kasvu jää lähes täysin kotimaisen kysynnän ja myös velkaantumisen varaan. Uhkakuvina on esimerkiksi kotimarkkinoiden raju supistuminen ja verotulojen laskeminen. Elämme kriisistä kriisiin — ensin korona, sitten Ukrainan sota, ja nyt tuttu, vanha eurokriisi nostaa taas päätään, eikä hallituksen politiikka ennakoi mitään muuta kuin uutta nöyrää hyväksymistä Euroopan unionin tuleviin velkavankeuspaketteihin. Uusia tukipaketteja on mitä todennäköisimmin tulossa, sillä korkotason nousu saattaa Etelä-Euroopan taloudet uuteen kriisiin.

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

Me olemme viimeisen vuoden aikana saaneet nähdä, mihin aiempaa elvytyspakettia on Euroopassa käytetty. Liian pieni osa kokonaisuudesta on mennyt koronan aiheuttamien tuhojen paikkaamiseen, mutta on ollut esimerkiksi lyhyempien työpäivien kokeiluja, energiaremontteja ja julkisia rakennushankkeita — näitä suomalainen veronmaksaja on Etelä-Eurooppaan maksanut. Onko hallitus jälleen valmis tulemaan höynäytetyksi uudella pakeilla? Suomi joutuu jälleen kerran maksumiehiksi. Viime kerralla puhuttiin miljardien tappioista.

Arvoisa puhemies! Tulonsiirrot lisäävät Suomen valtion menoja EU:n suuntaan. Suomen kansallista suvereniteettia murennetaan siirtämällä toimivaltaa pysyvästi EU:lle. Tämä on kestäväntöntä kehitystä. Hallituksen kannan tulonsiirtoihin on oltava selkeä hyvässä ajoin, ja se on tuotava eduskunnalle tiedoksi ripeästi. Perussuomalaisten kanta on hyvin selkeä: ei yhtään lisää tulonsiirtoja Eurooppaan — Suomen ja suomalaisten on tultava ensin. Kysymys on jälleen kerran asioiden priorisoinnista.

Yritykset ja kotitaloudet tarvitsevat nyt tukea, kunnes tämä energian hinnannousu taittuu ja palautuu siedettävämmälle tasolle. Tarvitaan sekä kohdennettuja että yleisiä toimia. Esimerkiksi sähkön hintaan voitaisiin puuttua tauottamalla päästökauppa EU:n tasolla ja polttoaineiden hintaan madaltamalla jakeluvelvoitetta hallituksen esitystä laajemmin. On myös monia muita keinoja, jos vain hallitus tarttuisi lusikkaan ja tekisi.

Hallituksen pitäisi myös tehdä selvitys nyt vihdoinkin siitä, mikä vaikutus Suomen ylikunnianhimoisella hiilineutraalisuustavoitteella 2035 on Suomen kilpailukykyyn. Kenties se avaisi silmät sille, miksi hiilineutraalisuustavoite pitäisi siirtää jopa seuraavalle vuosisadalle.

Arvoisa puhemies! Kriisiajat vaativat myös kriisiaikojen toimia. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Soinikoski.

15.21 Mirka Soinikoski vihr: Arvoisa puhemies! Hallituksen toisen lisätalousarvion tavoitteena on vahvistaa kansalaisten turvallisuutta ja uskoa tulevaisuuteen. Venäjän hyökkäys Ukrainaan on muuttanut merkittävästi ja nopeasti Euroopan turvallisuustympäristöä. Siksi hallitus esittää yli 670 miljoonaa euroa puolustuskyvyn vahvistamiseen. Summasta noin 490 miljoonaa euroa on tarkoitus käyttää nopeasti toteutettaviin puolustusmateriaalihankintoihin.

Kansalaisten turvallisuudentunne ei kuitenkaan tule vain tykeistä ja tankeista. Tarvitsemme myös uskoa parempaan tulevaisuuteen; luottamusta siihen, että huomenna on paremmin kuin tänään. Suomen tulevaisuus lepää tulevissa sukupolvissa, tämän päivän lapsissa. Siksi hallitus kohdentaa 120 miljoonaa euroa lasten ja nuorten hyvinvointierojen kaventamiseen. Lasten ja nuorten tukipaketilla haluamme varmistaa, ettei yksikään lapsi tai nuori jää koulutiellä kyydistä, kun palaamme koronavuosien jälkeen takaisin normaaliin arkeen. Jokainen lapsi on arvokas, ja jokainen lapsi tarvitsee uskoa parempaan tulevaisuuteen. Tämä tukipaketti rakentaa polkua kohti normaalia.

Arvoisa puhemies! Kansalaisten turvallisuudentunnetta ja tulevaisuudenuskoa vahvistetaan myös vastaamalla hintojen nousuun, jotka kurittavat jo pahoin arkea. Hallitus on päättänyt poikkeuksellisesti tehdä ylimääräisen indeksitarkastuksen kansaneläkeindeksiin, jolla kompensoidaan hintojen nopeaa nousua pienituloisille. Lisäksi hallitus vastaa kohonneisiin polttoainehintoihin tukemalla koronasta toipuvaa joukkoliikennettä. Joukkoliikennettä tuetaan tässä lisätalousarviossa 48 miljoonan euron lisäyksellä, joka tulee aiemmin tänä

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

vuonna päätetyn 30 miljoonan euron päälle. Joukkoliikennepalvelujen turvaaminen on välttämätöntä kansalaisten yhdenvertaisen liikkumisen sekä työ- ja opiskelumatkojen sujuvuuden kannalta. Lisäksi joukkoliikenteellä on tärkeä osuutensa ympäristötavoitteiden saavuttamisessa. Kestävän liikkumisen ja vähäpäästöisyyden edistämiseksi on tärkeää, että julkisen henkilöliikenteen matkustajamäärät ja palvelutaso saadaan palautettua koronapandemiaa edeltäneelle tasolle.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos on koko ihmiskuntaa uhkaava ilmiö. Hillitkemme ilmastonmuutosta meidän on irtauduttava mahdollisimman nopeasti fossiilisista polttoaineista ja siirryttävä vihreisiin vaihtoehtoihin. Venäjän hyökkäyssota vain alleviivaa vihreän siirtymän merkitystä, sillä monet autoritaariset valtiot saavat rahansa juuri fossiilienergiasta. Siksi hallitus vauhdittaa vihreää siirtymää yhteensä noin 175 miljoonalla eurolla. Samalla se edistää Suomen huoltovarmuutta ja omavaraisuutta, kansallisen turvallisuutemme kulmakiviä. Tästä summasta 125 miljoonaa euroa osoitetaan energiatuen myöntämisvaltuuksiin, jotka suunnataan esimerkiksi vetyhankkeisiin ja muihin puhtaiden energiamuotojen uusiin investointeihin. Öljylämmityksestä luopumiseen ehdotetaan yhteensä 70 miljoonan euron lisäyksiä. Uutena avauksena tukea laajennetaan kattamaan myös maakaasulämmityksestä luopumisesta aiheutuvia kustannuksia. Vihreä siirtymä on konkreettisia tekoja — tekoja, jotka luovat kansalaisille työtä ja toivoa puhtaammasta ja paremmasta huomisesta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laukkanen.

15.24 Antero Laukkanen kd: Arvoisa herra puhemies! Heti aluksi haluan kannattaa edustaja Östmanin esittämiä vastalauseeseen 3 sisältyviä seitsemää lausumaa. Kiitos.

Tämän lisätalousarviesityksen monia kohtia on helppo tukea. Ne vastaavat tämän korona-ajan myötä syntyneeseen jälkihoitoon hyvin ja ovat varmasti tärkeä viesti myös kansalaisille siitä, että täällä eduskunnassa on herkkyyttä tarttua näihin asioihin — erityisesti nuorten akuuttiin hätätilanteeseen, joka ei voi odottaa, vaan asioihin on tartuttava heti, ja siksi nämä lisäykset sille puolelle ovat erittäin tervetulleita.

Täällä mainittiin valtion velkaantuminen isona huolenaiheena. Se on ihan totta: Suomen valtio velkaantuu nyt merkittävää vauhtia. Tämä trendi ei ole mitenkään loppumassa, ja lisävelalle on valitettavasti tarvetta myös koko seuraavan vaalikauden ajan. Varmaan on myös isoja leikkauksiakin tulossa, kun hallituskoalitio vaihtuu, mutta en usko, että ainakaan 4—6 vuoteen minkäänlaista toivoa on siitä, että tämä velkaantuminen jotenkin pysähtyisi, vaan kyllä tämä maa on tällä hetkellä ajettu sellaiseen tilaan, että tämä velkaantuminen tulee vain jatkumaan. Toivottavasti se edes hieman tasaantuu.

Erityistä huolta kristillisdemokraatit kantavat kyllä kansakuntamme ruokahuollosta. Edustaja Östman toi erittäin hyvin esiin nämä painopistealueet, samoin edustaja Kiviranta käytti täällä erinomaisen puheenvuoron. Tulisikin harkita erittäin voimakkaasti sitä, että tulisiko tuottajille säätää tällainen tuottajatuki, jonka maksaisi aina tukkuporras. Me olemme onnistuneet säätämään sähköveron, joka tulee aina kuin manulle illallinen, oli käyttäjä sitten minkälainen tahansa. Samanlaista perustukea tuottajalle olisi nyt hyvä yhdessä harkita, koska ei tämä muuten oikene. Tuottajat pohtivat, että jos he pyytävät enemmän rahaa, niin sitten tuotteet eivät mene kaupaksi, ja sitten tukkuporras taas ei oikein suostu neuvottelemaan lisähinnoista, vaan he haluavat itse määritellä hinnat moneksi vuodeksi eteen-

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

päin, mikä ei huomioi millään tavalla muuttuneita tilanteita. Tästä johtuen tällaista tulisi mielestäni harkita.

Suomen ruokahuollon tila on kansallinen hätätila numero yksi. Jos me päästämme alkutuotannon loppumaan, ei tästä kansasta enää löydy sellaista voimaa, joka sen uudestaan käynnistäisi. Tämä on kriisi. Tähän pitäisi tarttua sen ansaitsemalla vakavuudella. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäkelä.

15.27 Jani Mäkelä ps: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Vähämäen tekemiä lausumaehdotuksia sekä epäluottamuslause-ehdotusta.

Oikeastaan tuossa epäluottamuslause-ehdotuksessa kiteytyy parhaalla tavalla se, mikä hallituksen politiikassa ja tässä lisätalousarviossa on vialla. Valtion menoja kasvatetaan ilman, että suomalaiset hyötyvät niistä, saavat kestävästä hyvinvointia, ostovoima tuhoetaan, ja ilmastotoimet ovat täysin suhteettomia kilpailijamaihimme verrattuna — tämä on hallituksen politiikassa vialla.

Sen lisäksi — kun nyt puhumme tilanteesta, jossa maailma voi joutua ruokakriisiin jo ensi talvena — on kestäväntöntä, että hallitus päästää maataloutemme tällaiseen tilanteeseen. Tämä lisätalousarvio tai hallituksen politiikka ylipäänsäkään ei tuo toivoa ensi talvea ajatellen. Jos ruoka käy loppumaan, jos energia käy loppumaan, mistä me otamme syötävää, mistä me otamme lämpöä jo ensi talvena? Hallitus ei tällaisiin kysymyksiin pysty tässä lisätalousarviossa tai muussakaan politiikassaan tarjoamaan vastauksia.

Tällä hetkellä Suomessa on Euroopan kalleinta polttoainetta. Hallitus ei tee millään tavalla merkittävästi vaikuttavia toimia sen hinnan alentamiseksi. Kaikissa muissa maissa Euroopassa on lähdetty merkittäviin toimiin: polttoaineverojen väliaikaisiin jäädyttämiin kokonaan, kymmenien senttien suuruisiin hinnanalennuksiin polttoaineen hintoihin. Suomi on ainut maa, jossa löytyy niin vasemmistolaisia ekonomisteja, että he ovat valmiita omalla naamallaan sanomaan, ettei näistä alennuksista olisi mitään hyötyä Suomessa. Miten niistä voi kaikkialla muualla maailmassa, jopa Yhdysvalloissa, olla hyötyä, ellei niistä olisi Suomessa hyötyä?

Nämä polttoainehinnat ovat aivan mahdottomia. Ne tekevät jo työnteosta kohta kannattamatonta, emmekä ole varmasti nähneet vielä edes niiden huippua. Nyt täällä kuultiinkin äsken jo, mitä hallitus aikoo tälle asialle tehdä: hallitus aikoo tukea joukkoliikennettä, koska polttoaineen hinnat ovat nousseet. Pysähtykää hetkeksi miettimään, millä tavalla joukkoliikenteen tukeminen hyödyttää niitä ihmisiä, joiden on pakko liikkua yksityisautolla, kun sitä joukkoliikennettä ei ole. Älkää nyt tulko vakavissanne esittämään, että vastauksenne polttoaineiden hinnannousuun on joukkoliikenteen tukeminen. Sitähän pönkitetään jo ennestäänkin aivan tolkkottomasti veronmaksajien rahoilla. HKL:n lipunhinnasta puolet on subventiota, suomeksi sanoen veronmaksajien rahaa. Polttoaineen hinnasta 70 prosenttia on veroa. Tässä on se suhde, joka teidän pitäisi korjata.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Marttinen.

15.30 Matias Marttinen kok: Arvoisa herra puhemies! Ensimmäisenä kannatan edustaja Heinosen tekemiä esityksiä.

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

Sitten tähän lisätalousarvion kokonaisuuteen. Ensinnäkin haluan todeta, kun täällä edustaja Kivelä aikaisemmassa puheenvuorossaan nosti kokoomuksen esille, että emmehän me ole, arvoisa herra puhemies, vastustaneet turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen tehtäviä sat-sauksia — päinvastoin. [Ben Zyskowicz: Nimenomaan!] Ymmärrämme hyvin, miten vai-keassa tilanteessa Suomi ja koko Eurooppa ovat, ja on täysin välttämätöntä panostaa Suo-men ja suomalaisten turvallisuuteen, meidän ruoantuotantoon ja välttämättömiin yhteis-kunnan toimintoihin. Mutta me olemme kritisoineet aivan oikeutetusti sitä, että tässä salis-sa on käyty liian vähän keskustelua ylipäänsä finanssipolitiikasta ja siitä, mitkä kaikki pa-nostukset ovat aidosti välttämättömiä ja mitkä taas sitten eivät ole. Sillä, herra puhemies, me tiedämme sen, että jo pelkästään tämän hallituskauden aikana maan hallitus on lisännyt velanottoa 30 miljardilla eurolla, josta karkeasti arvioiden voidaan arvioida, että noin 18 miljardia euroa liittyy jollain tavalla turvallisuuteen tai koronamenoihin. Kaikki loput on siis jotain muuta, joka on päätetty tehdä ikään kuin tämän lisäksi.

Samaan aikaan tiedämme myös sen, että tämän maan hallitus on ensimmäinen hallitus nyt 2000-luvulla, joka on käytännössä rikkonut tai lopettanut voimassaolon koskien kehys-järjestelmää, joka kuitenkin aikoinaan luotiin nimenomaan suojelemaan suomalaisia ve-ronmaksajia politiikkojen tuhlailevalta käytökseltä. Nyt samaan aikaan tiedämme myös sen, että paitsi että velkaantuminen on jatkunut hyvin, hyvin raskaana ja se tulee jatku-maan myös koko kehyskauden ajan hyvin raskaana — mistä kävimme aikaisemmin jo kes-kustelua julkisen talouden suunnitelman yhteydessä — myös korot ovat lähteneet nou-suun. Kun vielä joulukuussa Suomen kymmenenvuotisten valtionlainojen korko oli nolla prosenttia, niin nyt tässä hiljattain se oli noussut lähes kaksi prosenttiyksikköä, ja tähän tietysti tarkoittaa satojen miljoonien ellei siis jopa miljardiluokan lisäystä valtion korko-menoihin, mikä on taas pois kaikesta muusta — ihmisten palveluista ja hyvinvointimenois-ta. Sen takia tästä pitäisi keskustella paljon enemmän tässä salissa. Pidän oikein hyvänä ja tervetulleena, että myös tasavallan presidentti on nostanut aihetta esille, ja toivon todella, että hallituspuolueet ja hallitus kiinnittävät tähän asiaan huomiota, että velanotto saadaan viimein kuriin.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Salonen.

15.33 Kristiina Salonen sd: Arvoisa puhemies! Tämä lisätalousarvio on varautumisen li-sätalousarvio. Yhtäältä iso osa lisätalousarviosta, noin kahden miljardin euron lisäys, koh-distuu Venäjän Ukraina hyökkäyksestä johtuviin tarpeisiin. Suora apu Ukraina erityi-sesti humanitäärisen kriisin helpottamiseksi on 83 miljoonaa. Samanaikaisesti tarvitsem-me myös useita toimia Suomessa niin huoltovarmuuden parantamiseksi kuin yhä edelleen esimerkiksi koronapandemian häntien hoitamiseksi. Tämä tarkoittaa suomalaisten ja suo-malaisen yhteiskunnan resilienssin parantamista, ja esimerkiksi lapsille suunnattu 120 mil-joonan euron lisäys tulee kovasti tarpeeseen.

Valtiovarainvaliokunta on pitänyt perusteltuna sitä, että hallitus reagoi nopeasti muuttu-neeseen turvallisuusympäristöön ja esittää välittömiä toimia puolustuskyvyn vahvistami-seksi. Sen lisäksi hyvänä pidetään juurikin panostuksia myös huoltovarmuutta tukevien toimien vahvistamiseen, johon kaiken kaikkiaan ehdotetaan 293 miljoonan euron lisäystä. Suurin osa rahoituksesta kohdistuu maatalouteen, josta täälläkin on aivan syystä keskustel-tu paljon, mutta lisäresursseja osoitetaan myös esimerkiksi perusväylänpitoon sekä yksi-

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

tyisteiden valtionavustuksiin, jotta energiapuun toimitusketjuja voidaan parantaa ja kotimaisen puun saatavuutta varmistaa.

Valiokunta aivan oikein kiinnittää myöskin huomiota siihen, että perusväylänpidon rahoitustaso ei anna mahdollisuutta väyliä korjausvelan vähentämiseen. Tämä toki ei ole yksistään hallituksen syy, vaan elämme tilanteessa, jota pahentaa myöskin voimakas kustannusten nousu, ja tämä vähentää mahdollisuuksia päällysteiden korjaamiseen ja paikkaamiseen. Samanaikaisesti tietenkin tämä nopeuttaa tieverkon kunnan heikkenemistä ja heijastuu myös tienkäyttäjien ajo- ja kuljetuskustannuksiin ja liikenneturvallisuuteen. Valitettavaa on, että teiden korjausvelan arvioidaan kasvavan tänä vuonna 60—70 miljoonaa euroa.

Venäjän aloittama sota Ukrainassa kiihdyttää toki vihreää siirtymää, kun venäläisestä fossiilisesta energiasta pyritään irtautumaan. Vihreään siirtymään ja energiaomavaraisuutta koskevaan kokonaisuuteen esitetään 175 miljoonaa euroa.

Myöskin hintojen nousua kompensoidaan. Erityisen myönteisenä pidän kansaneläkeindeksiin sidottuihin etuuksiin tehtävää ylimääräistä indeksitarkistusta, ja tällä kompensoidaan hintojen nopeaa nousua pienituloisille. Jos inflaatio säilyy korkealla tasolla, niin vastaavia tarkistuksia tulee harkita myöskin jatkossa.

Tuntuu ehkä epäsuhtaiselta puhua samassa lisätalousarviossa Ukrainasta ja sitten esimerkiksi meidän perusväylänpidosta, mutta asioilla on yhteys. Koko maailma on murroksessa, elämme kriisistä toiseen, ja tällainen kaaoksen reunalla toimiminen tarkoittaa sitä, että yksi asia johtaa aina toiseen. Venäjän hyökkäys Ukrainaan vaikuttaa ruoantuotantoon ja energiaan, ja tällaisessa tilanteessa toimiminen tuo haasteita myös valtion vuosibudjettiin. Lisätalousarviot auttavat asiaa, mutta on totta, että ne tekevät taloudenpidosta reagointia. Varmasti olemme eläneet viime vuodet sellaista aikaa, että moni miettii, voimmeko jatkuvasti reagoida maailman muutoksiin ja samalla huolehtia talouden suunnitelmallisuudesta. Tähän varmasti joudumme palaamaan jatkossa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Filatov.

15.37 Tarja Filatov sd: Arvoisa puhemies! Tämä lisätalousarvio on poikkeuksellisen suuri, ja syyn me kaikki tiedämme: se on Venäjän hyökkäys Ukrainaan, ja suurten summien taustalla on meidän turvallisuusympäristömme muutos. Panostukset Puolustusvoimiin, rajaturvaan, kyberturvallisuuteen, huoltovarmuuteen ja Ukrainan apuun sekä pakolaisten vastaanottoon ovat välttämättömiä. Vihreän siirtymän panokset taas ovat isolta osin irtaantumista venäläisestä energiasta, ja sekin on välttämätöntä.

Kokoomus on tässä keskustelussa ollut huolissaan Suomen kriisinsietokyvystä, ja huoli on varmasti aina aiheellinen. Tämä vaalikausi, jos mikä, osoitti sen, että emme koskaan tiedä, millaisiin kriiseihin joudumme varautumaan. Itse asiassa mielestäni me olemme selvinneet näistä kriiseistä kohtuullisen hyvin: ensin korona, ja nyt sota. Tulevaisuutta emme tietenkään tiedä.

Olen sitä ikäpolvea, joka tuli eduskuntaan, kun korkomenot oli yksi budjetin suurimpia pääluokkia, joten en todellakaan suhtaudu velkaan kevyellä mielellä. Onneksi näin ei nyt ole, ja yhtä pahaa tilannetta ei ole näköpiirissä, vaikka koronnousu on vakava asia ja tasapainotoimet ovat kiistatta edessä. Niitä on haettava ennen muuta rakennemuutosten avulla, ja säästöt on kohdennettava tulevaisuudessa siten, että yksi säästö ei toisaalla synnytä suurempaa kulua. Kannattaa muistaa, että rahavelka on yksi velan muoto. Ympäristövelka, so-

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

siaallinen velka, sivistyksellinen velka, puhumattakaan turvallisuusvelasta, kasvattavat hoitamattomana rahavelkaa. Me joko varaudumme näihin asioihin ennalta tai sitten maksamme niistä kalliisti myöhemmin.

Turvallisuuden lisäksi lisätalousarviossa panostetaan lapsiin ja nuoriin koronan jälkihoidon näkökulmasta, ja tämä on viisasta, koska koronan sosiaalinen varjo on pitkä. Myös hyvinvointialueiden rahoitusta täsmennetään. Hyvinvointialueiden rahoituslaki edellyttää, että hyvinvointialueille maksetaan tammikuussa kaksi kahdestoistaosaa koko vuoden rahoituksesta, mutta siirtymävaiheessa laki edellyttää, että vuoden 2023 rahoituksen tammi-kuun maksuerästä maksetaan puolet jo tämän vuoden lopulla. Ja niinpä tässä budjetissa on täsmennetty näitä lukuja sekä tehty tätä aiennusta — jos näin voisi sanoa — ja on tärkeää, että tämä on tehty, koska hyvinvointialueiden alkuvaiheessa on paljon sellaisia kustannuksia, joita ei ole osattu ennakoida. Tervetullut on myös 150 miljoonan euron valtuus välttämättömiin ICT-muutuskustannuksiin erityisesti niillä alueilla, joilla valmista kuntayhtymää ei vielä ole. [Puhuja siirtyy puhujakorokkeelle]

Arvoisa puhemies! Itse asiassa, kun mietimme tätä hyvinvointialueiden tulevaisuuden rahoitusta, niin on tärkeää miettiä sitä, miten mekanismit toimivat. Nyt me mahdollistamme sen, että lainaa voi ottaa investointeihin, ja niitä on pohdittava valtiovarainministeriön kanssa. Mutta itse asiassa vasta julkistettu selvitys osoittaa, että esimerkiksi sairaanhoitopiireissä on vuoden sisällä yhteensä noin miljardin euron tarve tällaiseen hyvin lyhytaikaiseen limiittiin, joka liittyy siihen, että maksut, jotka tulevat, ja maksut, jotka menevät, eivät rytmity tasapainoisesti. Tätä ei välttämättä ole osattu tarpeeksi hyvin huomioida, joten se on varmasti syksyn asia, että me etsimme vastauksia myös näihin tilanteisiin, jotta sellaiset alueet, jotka eivät ole pitkäaikaisessa kassakriisissä — vaan joilla se on tällaista väliaikaista — eivät joutuisi liian raskaisiin menettelyihin.

No, vielä tästä lisätalousarviosta. Siinä myös aikaistetaan Kelan etuuksien indeksejä, jotta kaikkein köyhimmat pärjäisivät hintojen noustessa. Nuo summat eivät ole suuren suuria, mutta kun tulotkaan eivät ole suuria, ne ovat merkityksellisiä ihmisten elämässä ja auttavat hieman. Mutta tämän lisäksi me varmasti joudumme pohtimaan syksyllä myös, millä tavoin ihmisten toimeentuloa voidaan turvata, koska hintojen nousulle ei näy ikään kuin kattoa tällä hetkellä. Päädyimmepä me syksyllä mihin tahansa välineisiin, on tärkeää, että ne toimet näkyvät oikeasti kuluttajan kukkarossa. Sellaisiin toimiin, joilla on riski jäädä väliportaisiin, meillä ei yksinkertaisesti ole varaa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kivisaari.

15.42 Pasi Kivisaari kesk: Arvoisa puhemies! Kuten todettua, vuoden 2022 toinen lisätalousarvioesitys on todella poikkeuksellisen suuri johtuen pääosin Venäjän Ukrainaan aloittaman hyökkäyssodan aiheuttamista määrärahatarpeista. Tässä kokonaisuudessa siis tärhättää nettomääräisesti noin 2,3 miljardia määrärahakorotuksia.

Lisämäärärahaa esitetään siis Puolustusvoimien toimintamenoihin, vapaaehtoiseen maanpuolustukseen ja materiaalihankintoihin. Lisäksi Rajavartiolaitoksen resursseja vahvistetaan ja kyberturvallisuutta kehitetään. Poliisin, suojelupoliisin ja Häätokeskuslaitoksen toimintamenoja myös kohotetaan. Lisäresursseja ohjataan myös perusväylänpitoon sekä yksityisteiden valtionavustuksiin, energiapuun toimintaketjun parantamiseen ja kotimaisen puun saatavuuden varmistamiseen.

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

Puhemies! Kannan kyllä iloa siitä, että esitykseen sisältyy 120 miljoonan euron tukipaketti lapsille ja nuorille. Päiväkodit, koulut ja oppilaitokset ovat olleet helisemässä koronaviruspandemian haavojen, lisääntyvien oppimisvaikeuksien ja myös pahenevien mielen-terveysongelmien kanssa. Määrärahoja siis kohdistuu varhaiskasvatukseen, esi- ja perusopetukseen, ammatilliseen koulutukseen ja lukiokoulutukseen. Lisäksi kouluissa ja oppilaitoksissa tapahtuvaan nuorisotyöhön osoitetaan lisätukea. Samoin lasten ja nuorten mielenterveyspalvelut ja niiden saatavuuden vahvistaminen ovat tukikokonaisuudessa mukana.

Puhemies! Näin liikunta- ja urheilumiehenä totta kai tunnen kiitosta myös siitä, että harastamisen Suomen malli, Liikkuva koulu ja Liikkuva opiskelu ja muun muassa Liikkuva aikuinen saavat kyllä merkittävän tukipaketin. Kaikella tällä huomaamme, että koitamme kyllä kynsin ja hampain pitää kiinni siitä, että tämä yhteiskunta ja ehkä sen hauraimmat tulevaisuustekijät ovat myös päätöksenteon ydintä ja sydäntä.

Puhemies! Paljon muutakin kokonaisuudesta löytyy, esimerkiksi korotuksia perusturvaan ja maatalouteen, mistä kyllä kiitän hallitusta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Pirttilahti.

15.45 Arto Pirttilahti kesk: Arvoisa puhemies! Kyseessä on hallituksen toinen lisätaloussarvio tälle vuodelle, ja se on hyvin vastuullinen tähän tilanteeseen nähden. Tässä on turvallisuutta, leipää, lämpöä, hyvinvointiin ja liikenteeseen liittyviä asioita. Varsinkin turvallisuuteen on tärkeää panostaa tässä ajassa. Täällä on panostukset vahvasti meidän Puolustusvoimiin, meidän Rajaan, kyberturvallisuuteen, poliisiin mutta myös sitten pelastustoimeen. Ollaan huolissaan myös pelastustoimen henkilöstömäärästä niin sopimuspalokuntien osalta kuin vielä näillä pelastustoimijoilla itsellään.

Täällä tuli esille aikaisemmissa puheenvuoroissa myös talous, ja minun mielestäni tämä talous on yhtä lailla turvallisuutta. Kyllä olen samaa mieltä, että hallituksen tulee tehdä suunnitelma ja tällainen tie tästä, miten julkisen talous saadaan tasapainotukseen. Eli nyt korot nousevat huimaa kyytiä ja myös inflaatio vaivaa yhtä lailla ja vaikuttaa meidän talouteen. Näkisin, että tämä asia olisi niinkin vakava, että kun on tehty monia asioita tämänkin hallituksen aikana ja tämän eduskunnan aikana, niin olisi parlamentaarisestikin hyvä pohtia, mikä on myös tulevilla hallituksilla se tie, jolla saisimme julkisen talouden tasapainoon.

Leipää: Maatalous ja huoltovarmuus tulevat saamaan tässä rahoitusta, ja näen erittäin tärkeänä tämän polttoaineveron palautuksen, että nyt suoraan saadaan akuuttiin kassakriisiin rahoitusta mutta myös muuta kautta maatalouden tukeen. Valtio kantaa tässä oman kortensa kekoon, mutta näkisin myös, että markkinoita meidän pitää tulla uudistamaan niin, että viljelijä saa sen oman euronsa omista tuotteistaan, mitä myydään, koska nyt nämä kustannustekijät ovat nousseet huimasti — niin polttoaineet, lannoitteet kuin muutkin — ja pitäisi pystyä vielä saamaan oma palkka plus sitten kattamaan investoinnitkin. Aika moni tila, yli tuhannen tilaa tällä hetkellä, on akuutissa kassakriisissä. Tätä pohdittiin jo viime syksynä meidän valtiovarainvaliokunnassakin. Silloin päätettiin tästä valtion korkotukilainasta, mutta se väline ei ihan osunut kohdalleen. Näkisin, että meidän pitäisi uudestaan pohtia näitten vahvasti kriisissä olevien tilojen lainojen yhdistämistä ja myös pitkäaikaista valtion korkotukilainaa jossain mitassa. Tämän pohdinnan paikka meillä on vielä hyvinkin akuutti. [Sheikki Laakso: Entä joukkoliikennetuki? — Tuomas Kettusen välihuuto] Eli on-

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

neksi nyt on suurin osa viljoista saatu kylvettyä ja ensimmäiset sadot saatu, ja näyttäisi nyt kesäkin olevan sellainen, että hyvä sato olisi tulossa.

Lämpöä: Tässä paketissahan on aika paljon muun muassa yksityisteiden rahoitukseen, niin että me voimme yksityisteiden kautta hakea metsistä meidän omaa puutavaraa korvaamaan venäläisen puuntuonnin. Yhtä lailla tässä paketissa on sitä, millä me päästään venäläisestä fossiilisesta energiasta eroon, ja muun muassa vety- ja akkuklusteriin on rahoitusta.

Hyvinvoinnin osalta nämä indeksikorotukset ovat tärkeitä tässä ajassa, koska kustannukset nousevat, niin että meidän eläminen ja varsinkin heikotuloisimpien eläminen on mahdollista. Polttoaineitten osalta myös kuljetustuki tulee kuljetusyrittäjille, 75 miljoonaa. Tähän tukeen on kohdentunut sekin, voisiko se laajentua muun muassa taksiyrittäjiin ja muuhun.

Hyvinvoinnin osalta tämä nuorten paketti on erittäin tärkeä. Korona söi monen nuoren mentaalia, ja on tosi tärkeää, että me saadaan takaisin paitsi opiskeluinto myös se harrastustoiminta, mikä tässä on koronan aikana hiipunut.

Liikenteestä pari sanaa. Siihen on vahvastikin valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto sanonut, että valiokunta kiinnittää vakavaa huomiota siihen, ettei perusväylänpidon rahoitustaso anna mahdollisuutta väylien korjausvelan vähentämiseen. Tämä on aivan totta. Korjausvelka vielä kasvaa noin 60—70 miljoonalla eurolla muun muassa teiden osalta ja saman verran raiteitten osalta. 12-vuotinen suunnitelma olisi tärkeää toteuttaa, mutta tämä rahoitus karkaa alta. Meidän on tähänkin laitettava painetta ja huomioita vielä nykyisen hallituksen ja tulevienkin hallitusten osalta. [Sheikki Laakso: Kehuttiinhan me tosi paljon!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Eskelinen.

15.50 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puheenjohtaja! Se on aivan selvä, että kaikkienhan meidän pitää tästä taloudesta olla huolissaan, siitä ei ole mitään epäselvyyttä. Tässä vain keskustelussa kaikilta unohtuu tämä tausta: tässä on kriisistä kriisiin eletty, ja näitten vaikutus talouteen on aivan selvä. Hallitus on yrittänyt sitten näitä jollakin tavalla ja onnistuneestikin hoitaa esimerkiksi koronan osalta.

Tämä lisätalousarvio on välttämätön ja tarpeellinen erityisesti tämän turvallisuustilanteen osalta, ja nämä lisäykset ovat hyvin harkittuja. Välttämätön tämä on koronan jälkihoidon osalta, erityisesti siellä koulutuksen ja lasten ja nuorten osalta, ja sitten pienituloisten aseman parantamisessa niin takuu- kuin kansaneläkkeisiin sekä sosiaaliturvaan ja sitten toimeentulotukeen sekä työttömyysturvaan.

No, sitten jos näitä positiivisia asioita katsoo, niin vaikka talous painuu edelleen syvälle — ja niin kuin tänään uutisointia kuultiin, kuluttajien ja elinkeinoelämän luottamus talouteen on tällä hetkellä aika alhaalla — kumminkin meillä työllisyys tällä hetkellä edelleen kehitty positiiviseen suuntaan, ja monessa maakunnassa on tehty parhaita työllisyyslukuja vuosikymmeniin. Meilläkin Pohjois-Karjalassa edelleen työttömyys on laskenut kaksi prosenttia. Se on positiivinen asia, mutta huolena tässä on minusta sitten myös, että vielä puoli vuotta meillä oli yrityksillä aika paljon investointihalukkuutta — kun oltiin ennen Ukrainan sotaa selvästikin lähdössä nousuun — ja nyt näitä investointeja, mitkä ovat suunnittelupöydällä valmiina ja rakentamisessa valmiina, pitäisi vain jollakin saada liikkeelle. Tässä on monta ristiriitaa talouden ja tulevaisuudenuskon osalta, ja kyllähän syksyn budjettiriihessä hallitus joutuu aidosti pohtimaan. Siellä ensinnäkin pieni- ja keskituloisten os-

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

tovoimaan on pakko paneutua ja sinne saada... Tämä energiakriisi ei syksyyn mennessä lopu.

No, jos tätä lisäbudjettia sitten katsoo, niin täällä on minusta täsmäpanostuksia erityisesti — niin kuin totesin, tärkeitä panostuksia lasten ja nuorten palveluihin, koulutukseen. Huoltovarmuus, josta edustaja Mäkelä kyllä toisin puhui: Tässähän on juuri 300 miljoonan euron paketti kokonaisuutena huoltovarmuuteen, ja siinä on maataloutta iso osa. Mutta on tietysti sitten energiataloutta, ja on hienoa, että siellä nyt sitten panostetaan näihin vetytalouden hankkeisiin sekä akkuklusteri-investointeihin, [Puhemies koputtaa] ne ovat sitä tulevaisuutta, samoin kuin öljylämmitysremontteihin. [Puhemies: Kolme minuuttia!] — No niin, pysytään siinä kolmessa minuutissa. [Tuomas Kettunen: Voit ottaa uuden, jos jäi sanomatta!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laakso.

15.53 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! On kyllä sanomatta selvää, että tällainen tilanne, mikä tällä hetkellä maailmalla on, vaatii reagointia — siitä ei ole kyse. Mutta kyllä tässä kuitenkin oikeasti olisi tärkeätä meidän pystyä laskemaan ihmisten kuluja eikä keksimään koko ajan uusia tukimuotoja. Tämä homma menee ihan järjettömäksi, että kaikkien keksitään koko ajan tukia, kun pitäisi oikeasti pystyä laskemaan kaikkia kuluja. Jos tässä tulisi käymään näin, että nämä kulut saadaan laskettua, niin millä ilveellä te meinaatte kuvitella saavanne siinä vaiheessa tiputettua pois ne tuet, mitä te olette menneet myöntämään esimerkiksi vähävaraisille tai vastaaville? Siitähän tulee ihan älytön huuto siinä kohtaa, koska tilanne on se, että kukaan ei saavutetuista eduista tule missään nimessä luopumaan.

Tämä on järjetön tilanne, että tällaisessa tilanteessa, missä oikeasti töissä käymisen tuska on jo niin kova, että onko järkeä enää lähteä töihin, hallituksen oikeasti ainoa toimenpide tähän hommaan on julkisen liikenteen tukeminen. Te tuette liikennettä, missä linja-auto vie 30 litraa polttoainetta sadalla kilometrillä. Siihen linja-autoon saadaan muutama ihminen lisää, tai te teette uuden vuoron, missä on 3—4 ihmistä, kun samaan aikaan ne samat ihmiset voisivat mennä 3—4 litraa samaa polttoainetta kuluttavalla autolla suorempaan töihin. Vaatisi oikeasti kymmenen ihmisen lisäkapasiteetin tähän linja-autoon, että se oikeasti pelastaisi millään tavalla tätä koko palettia. Te ette auta tässä kohtaa oikeasti tällä toimella autoilijoiden ongelmaa ettekä te paranna edes ilmastoa, vaan päinvastoin. Ei ole mitään järkeä ajattaa isoja linja-autoja pitkin poikin tuolla — ei voi sanoa edes, että puolityhjänä, kun oikeasti niissä on kymmenen prosenttia porukkaa sisällä. Katsokaa oikeasti, miltä näyttää se liikenne ihan jossain muualla kuin, sanotaan nyt, Helsinki—Turku—Tampere—Oulu-sektorilla. Kaikkialla muualla linja-autot oikeasti kulkevat käytännöllisesti katsoen aamun koulukyytejä lukuun ottamatta suhteellisen tyhjinä, ja sitten te lisäätte näitä vuoroja sinne. Loppupelissä tässä tehdään ilmaston vastaisia tekoja.

Ja täytyy sanoa, että edustaja Laukkasen esiin tuoma maatalouden suora tuki tukkuliikkeeltä on mielenkiintoinen. Tarvitsee kyllä perehtyä siihen. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

15.56 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Talouden näkymät ovat varsin huolestuttavat, sumeat ja arvaamattomat eri syistä — tietysti suurimpana tämä meneillään oleva sota, jonka vaikutukset ovat varsin monipuoliset globaalisti Euroopassa ja myös Suomessa. Euroopassa ovatkin vakavan eurokriisin ainekset valmiina. Inflaatio pyörii huippulukemissa jälleen kerran. Jos sitä ei saada haltuun, alennettua, edessä on vakava taantuma. Kulutusinflaatiosta ajaudutaan palkkainflaatioon ja sitä kautta Suomessakin kilpailukyvyen heikkenemiseen. Jos taas tätä yritetään korjata korkoja nostamalla, niin kuin nyt tapahtuu ja ilmeisesti on pakko tehdä, se tietää velkaantuneille kotitalouksille, valtiolle, kunnille, yrityksille suuria vaikeuksia ja aiheuttaa myös talouden hidastumista ja taantumaa. Oikeastaan voi sanoa, että meillä ilmeisesti ei enää ole vaihtoehtoa taantumalle, vaan se on meillä edessä lähivuosineljänneksinä ja se koettelee monella tavalla julkista taloutta.

Tätä kun ajattelee, niin ei voi muuta todeta kuin että maan hallitus on varsin huoleton tulevaisuuden suhteen. Nyt, jos koskaan, olisi kannettava vakavaa huolta laajasti kansantaloudesta, julkisesta taloudesta, yritysten tilanteesta ja myös kotitalouksista. Mutta ei tässä lisätalousarviossa eikä hallituksen julkisen talouden suunnitelmassakaan tällaista huolta löydy edes rivien välistä, vaan eletään kuin ennenkin — vielä jopa lisätään kustannuksia ja menoja, joista pitäisi kiireesti jo karsia eli panna hyvin rauhallisesti valtion menot, joista tässä salissa päätetään, tärkeysjärjestykseen, ja karsia sieltä niitä vähemmän tärkeitä, ja panna sillä tavalla osaltaan julkista taloutta kuntoon. Helppoa se ei ole, koska me olemme tottuneet siihen, että vuosikymmenestä toiseen on menoja lisätty, ja odotettu ja nähtykin, että talous kasvaa ja verotulot kasvavat, ja näin on pystytty sitten jotenkuten pärjäämään tässä tilanteessa. Mutta kun katsotaan 14 vuotta taaksepäin tästä päivästä, niin tiedämme, että taloutemme ei ole kovin paljon kasvanut, mutta velkataakka on kasvanut kaikkialla valtavasti ja myös Suomen veroaste on huipputasoa niin, että moni ihminen jo miettii, kannattaako töitä tehdä, kun verottaja vie — niin kuin sosialismissa on tapana — suunnilleen kaiken. Ja tällä hetkellä tietysti nämä välilliset verot, erityisesti energiaverot, ovat se, mikä imee voimaa valtavasti. Eli eurooppalainen tilanne, jossa olemme osana, on huolestuttava, Italia ja muut maat.

Meillä olisi syytä kantaa erityistä huolta tällä hetkellä erityisesti matalapalkkaisissa töissä olevista työtä tekevistä ihmisistä ja myös kyllä keskituloisista perheistä. He joutuvat laskemaan, kannattaako käydä töissä. Niin kuin edustaja Laakso äsken hyvin kertoi, matkakustannukset ja energiakustannukset ja jos siinä on kotitaloudella vielä velkataakka päällä ja lapsia ja muuta, harrastukset ja muut, niin tilanne on kyllä tavattoman hankala ja vaikea, ja silloin sitten näkymät tältä pohjalta näyttävät, että emme ole kyllä kunnossa. [Tuomas Kettunen: Ja se ratkaisu on ansiotuloveron keventäminen!] Asuminen, ruoka ja liikenne ovat äärettömän kalliita menoeriä näille perheille.

Arvoisa puhemies! Maataloudesta täällä on puhuttu jonkin verran. Ministeri Leppä aina puhui tästä kaupan keskusliikkeiden vastuun lisäämisestä, mutta mitään ei tapahtunut, [Ben Zyskowiczin välihuuto] ja vieläkin ministeri Kurviselta ei ole tullut mitään toimenpiteitä maatalouden hyväksi. [Puhemies koputtaa] Edustaja Laukkanen esitti todella mielenkiintoisen mallin, jota hallituksen kannattaisi tarkastella ja ryhtyä toimenpiteisiin [Puhemies: Kiitoksia!] tällä tavalla maatalouden pelastamiseksi. Siinä on kysymys meidän jokapäiväisestä ruoasta. [Sheikki Laakso: Hyvä puhe jälleen kerran! — Tuomas Kettunen: Hyvä puhe, mutta ratkaisuja odotimme!]

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Edustaja Zyskowicz, olkaa hyvä.

16.02 Ben Zyskowicz kok: Arvoisa herra puhemies, hyvät kansanedustajat! On aivan hirtittävää, että naapurimaamme Venäjä on rikollisella ja raakalaismaisella tavalla hyökännyt itsenäisen naapurinsa Ukrainan kimppuun, hyökännyt Ukrainan kansaa ja rauhaa vastaan. Tässä sodassa Venäjä syyllistyy jatkuvasti sotarikoksiin. Siviilejä surmataan, ihmisiä raiskataan, ja sodassa kuolee jatkuvasti paljon sotilaita mutta myös paljon siviilejä.

Samanaikaisesti Venäjän johto valehtelee suut silmät täyteen sekä maailmalle että omalle kansalleen, mistä muka on kyse ja mistä muka ei ole kyse. Ukraina on kuulemma natsien vallassa, ja sieltä pitää ukrainalaiset pelastaa, ei ole kuulemma meneillään sota, ukrainalaiset kuulemma pommittavat omia siviilikohteitaan — nämä Venäjän valheet ovat niin naurattavia, että ne naurattaisivat, ellei koko tämä asia itkettäisi.

Samanaikaisesti Venäjän diktaattori Putin, presidentti Putin, jollain tavoin vertaa itseään Pietari Suureen ja kertoo, että Venäjä välillä heikentyy, mutta sitten, kun se taas vahvistuu, sen pitää ottaa takaisin se, minkä se on menettänyt. Mitäköhän Putinin mielessä Ukrainan jälkeen Venäjän pitäisi ottaa takaisin? Sellaisia alueita, jotka joskus ovat kuuluneet Venäjään tai ainakin Venäjälle, niin kuin autonominen Suomi.

On äärettömän tärkeää meille kaikille, Euroopan tulevaisuudelle ja turvallisuudelle, että Venäjä ei voita tätä sotaansa Ukrainaa vastaan. Tässä on viime kädessä kyse siitä, voidaananko tämän päivän Euroopassa väkisin aseilla, väkivalloin, saavuttaa omia poliittisia tavoitteita, omia imperialistisia tavoitteita. Lopputuloksen pitää olla se, että ei voida, ja tämä tarkoittaa sitä, että Ukrainan on tämä sota voitettava ja Venäjän on vetäydyttävä. En ymmärrä Euroopan suuria maita, kuten Saksaa ja Ranskaa, jotka panttaavat tarpeellisten aseiden antamista Ukrainalle, estävät kokonaan, vähintään hidastelevat. Samanaikaisesti Ranskan presidentti sanoo, että Putinin on saatava säilyttää kasvonsa. Onneksi kukaan ei toisen maailmansodan aikana sanonut, että Hitlerin pitää saada säilyttää kasvonsa.

Totta kai Venäjä on osa Eurooppaa, tärkeä osa Eurooppaa, myös tulevaisuudessa, mutta mieluummin semmoinen Venäjä, joka kunnioittaa kansainvälisiä sopimuksia, joita se on itse solminut, kunnioittaa rauhaa ja kunnioittaa itsenäisten valtioiden koskemattomuutta. Ei sellainen Venäjä, joka on onnistunut väkisin, rikollisesti ja kansainvälisten sopimusten vastaisesti valtaamaan alueita naapureiltaan.

Herra puhemies! Edustaja Kivelä täällä aikaisemmin keskustelussa sanoi, että näyttää siltä, että kokoomus ei hyväksyisi tässä poikkeuksellisessa maailmanpoliittisessa tilanteessa tuntuja panostuksia Suomen turvallisuuden vahvistamiseen. Edustaja Kivelä ei tainnut olla ihan tosissaan. Totta kai kokoomus hyväksyy, eikä ole epäilystäkään siitä, etteikö kokoomus hyväksyisi. Mutta — ja iso mutta — kun tällä hallituskaudella on tullut vastaan uusia kriisejä, koronapandemia ja nyt Venäjän hyökkäys Ukrainaan, jotka ovat vaatineet huomattavia lisäpanostuksia julkisista varoista, niin kokoomus lähtee siitä, että juuri tällaisessa tilanteessa hallituksen olisi pitänyt kyetä asettamaan asiat tärkeysjärjestykseen ja olisi pitänyt kyetä säästämään jostakin vähemmän tärkeästä. Mutta siihenhän tämä Marinin vasemmistohallitus ei pysty. Mitään tosiasiallisia merkittäviä säästöjä tämä hallitus ei ole pystynyt tekemään, koska jokaisesta säästöstään joku taho aina pahoittaa mielensä ja se on tälle hallitukselle ylivoimainen tilanne näköjään. Sen lisäksi tarvitaan luonnollisesti vahvoja panostuksia kasvuun ja työllisyyteen, jotka vaativat uudistuksia esimerkiksi työmarkkinoilla ja sosiaaliturvassa.

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Asell, olkaa hyvä.

16.07 Marko Asell sd: Arvoisa puhemies! Vuoden 2022 toinen lisätalousarvio on pääosin vastaus Ukrainan sodan vaikutuksiin. Lisätalousarvio sisältää mittavia lisäyksiä sotilaalliseen maanpuolustukseen, huoltovarmuuden tukemiseen — pääosin siis maatalouteen — sekä Ukrainalle annettavaan apuun ja maahanmuuttoon. Ukrainasta on paennut Suomeenkin kymmeniätuhansia sodan alta.

Tämä toinen lisätalousarvio lisää määrärahoja nettomääräisesti 2,3 miljardia euroa. Sen lisäksi, että lisätalousarviolla vastataan siis Venäjän Ukrainassa aloittaman hyökkäyssodan aiheuttamiin määrärahatarpeisiin, sillä lievennetään koronan aiheuttamia haittoja lapsille ja nuorille. On siis tärkeää muistaa tässä kansainvälisesti huolestuttavassa turvallisuustilanteessa, että sen lisäksi koronan kielteiset vaikutukset ovat läsnä oletettavasti vielä pitkään. Siksi olenkin tyytyväinen ja kiitänkin Marinin hallitusta siitä, että lapsiin ja nuoriin kohdistuvien rajoitustoimien vaikutusten vähentämiseen on kohdistettu yhteensä 120 miljoonaa euroa.

Tämä lasten ja nuorten paketti muun muassa sisältää vastauksena oppimisvajeeseen 58 miljoonaa esi- ja perusopetukseen. Toiselle asteelle kohdennetaan yhteensä 43 miljoonaa, sekä sitten kouluissa ja oppilaitoksissa tapahtuvaan nuorisotyöhön, harrastamisen Suomen malliin ja Liikkuvaan kouluun yhteensä 14 miljoonaa, ja tämän lisäksi mielenterveyspalveluiden saatavuuden parantamiseen osoitetaan viiden miljoonan euron määräraha. Tämä 120 miljoonaa euroa, eli lasten ja nuorten paketti, on pieni osa tätä lisätalousarviokokonaisuutta, mutta lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämisen kannalta nämä ovat erittäin tärkeitä panostuksia. Näitä panostuksia, jotka koronan vaikutuksia taklaavat, tarvitaan varmasti myöskin jatkossa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Mäenpää, olkaa hyvä.

16.09 Juha Mäenpää ps: Arvoisa puhemies! Täällä on nyt keskusteltu lisätalousarviosta ja siitä, minkälaisia tukimuotoja ja mihin sitä rahaa käytetään. Siellä on esitetty tukea joukkoliikenteelle.

Arvoisa puhemies! Haluan tulevaa talvea silmällä pitäen nostaa esiin yhden asian, joka itseäni huolestuttaa ja johon tässä olisi pitänyt vaikuttaa samalla, eli polttoaineen hintoihin. Suomessa on noin 130 000 öljylämmitteistä taloa, ja niissä keskivertoperhe kun asuu, niin heillä kuluu sitten öljyä talosta riippuen talvessa 1 000 litraa tai 2 000 litraa, jopa 3 000 litraa. Nyt, kun polttoaineen hinnat ja työssä käyminen ovat näin kalliita, niin se on lähestulkoon tappiollista toimintaa. Jos asuu maaseudulla ja jos on pitkä työmatka, niin polttoainetta kuluu niin paljon, että se työssäkäynti ei ole enää edes kannattavaa. Näitten nousseiden polttoainehintojen ja sitä kautta liikkumiskustannusten takia ihmisillä ei jää entiseen tapaan säästöön rahaa, jota he yleensä kesäaikana, matalien lämmityskulujen aikana, ovat keränneet kassansa, ja sitä myöten varautuneet syksyllä siihen, että he ostavat tulevan talven polttoaineet, lämmitysöljyn, omaan taloonsa.

Nyt todennäköisesti tulee käymään niin, että näiden kohonneiden matkakulujen ja lämmityskulujen johdosta tulevana talvena ihmisillä ei ole varattuna talonsa lämmittämisen öljyä. Näissä öljylämmitteisissä taloissa on hyvin usein sitten varalla sähköpatruuna, sähkölämmitys, jolla aletaan lämmittämään tätä taloa. Nyt, kun on meillä jo tiedossa, että sähköstä saattaa olla ensi talvena pulaa, ja mitä todennäköisimmin näin onkin, niin kun ihmi-

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

set sitten aikaisemmin jääneellä öljyllä lämmittävät taloansa pari kuukautta ja sitten siellä napsahtaa sähkölämmitys päälle, niin huomattavasti kasvavat nämä sähkönkulutukset. Jo nyt on ennakoitu ilman tätäkin huomiota, että sähköä joudutaan ehkä säännöstelemään ensi talvena. Tähän teidän olisi pitänyt puuttua. Teidän pitäisi alentaa polttoaineen, lämmitysöljyn verotusta. Tämä asia olisi tullut huomioida ja ennakoida. Tämä on todellinen huoltovarmuuskysymys ensi talvena. Olisin toivonut, että tässä lisätalousarviossa olisi ollut selkeät alennukset polttoaineveroihin, koska nykyisten korkeiden polttoaineen hintojen johdosta arvonlisäverokertymä on kuitenkin kasvanut noin 650 miljoonalla eurolla, ja tämän verran olisi ollut syytä tiputtaa näitä polttoaineveroja, että ihmiset pärjäisivät tulevan talven lävitse eikä syntyisi mitään kriisiä siitä, että nyt nämä öljylämmitteiset talot ajautuvat sähkölämmityksen piiriin.

Arvoisa puhemies! Poikkeuksellisesti lainaan Demokraatti-lehteä. Se uutisoi 25.7.2020 polttoaineveron korotuksesta. Lehden haastatteleman Palkansaajien tutkimuslaitoksen tutkimusjohtaja Tuomas Kososen mukaan tasa-arvo kaupunkien ja maaseudun välillä oli jo tuolloin vaarassa. Hänen mukaansa polttoaineveron korotus voi tuoda mukanaan myös huonoja puolia eritoten polttoaineen hinnannousun myötä. Kososen mukaan veronkorotus vaikuttaa enemmän polttoaineen hintaan haja-asutusalueilla, mikä johtaa alueelliseen epätasa-arvoon. Tämän johdosta olen tänään tehnyt toimenpidealoitteen eräiden nestemäisten polttoaineiden valmisteveron väliaikaiseksi alentamiseksi, ja sen voivat kyllä hallituspuolueetkin mielestäni allekirjoittaa.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kinnunen, Jari, olkaa hyvä.

16.14 Jari Kinnunen kok: Arvoisa herra puhemies! On totta, että pandemia ja sota Ukrainassa vaativat satsauksia meiltä, ja on äärimmäisen tärkeää muistaa valuuttakriisin opetukset aikanaan 90-luvulla. Mitä tapahtui silloin lapsille ja nuorille, kun silloin heihin ei panostettu? Heistä tuli myöhemmin poliisin asiakkaita. Meillä saattaa tässä nyt olla samanlainen tilanne, kun perheet ovat vaikeuksissa, yrityksiä on kaatunut. Ollaanko me satsattu riittävästi näihin nuoriin? Minulla on kyllä paha aavistus siitä, että me emme ole.

No, me satsamme kyllä tietysti näihin, jotka tulevat tuolta Ukrainasta, ja näin pitääkin. Tietysti heihin pitää satsata, ei ole ollenkaan kysymys, etteikö pitäisi. Mutta kannattaisi katsoa nyt myöskin niitä perheitä, jotka ovat joutuneet tämän koronapandemian takia ja nyt edelleen nousevien elinkustannusten takia pulaan. Siellä saattaa olla semmoinen kytevä pommi, johonka meidän olisi hyvä puuttua ajoissa. Tähän toivoisin, että mahdollisimman pian hallitus ja edustajat kiinnittäisivät huomiota, että välttyttäisiin, sanotaan, muutaman kymmenen — en sano tuhannen, vaan muutaman kymmenen ihmisen per kaupunki putoamiselta loukkuun, koska ne muutama kymmen ihmistä per kaupunki saattavat aiheuttaa melkoista kulujen lisäystä siinä vaiheessa, kun he joutuvat turvautumaan muihin kuin lailisiin keinoihin saadakseen elantoa.

Sitten täällä on puhuttu paljon siitä, kuinka hallitus on nyt jälleen kerran antanut poliisille ja pelastustoimelle rahaa enemmän kuin koskaan, niin kuin täällä aina paukutellaan, mutta samalla unohdetaan sanoa, että sehän johtuu hintojen noususta. Nämä, jotka nyt on annettu esimerkiksi poliisille, eivät todellisuudessa varmista niitä henkilöresursseja, vaan poliisi joutuu edelleenkin tekemään siellä poliisilaitoksilla niitä sopeuttamistoimia, ja tämä olisi hyvä pitää mielessä, kun täällä henkseleitä paukutetaan. Muuten en halua puuttua sii-

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

hen velan jatkuvaan ottamiseen, siitä täällä on puhuttu jo riittävästi ja kuuroille korville. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

16.17 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu herra puhemies! Tänään on käytetty hyviä puheenvuoroja. Totta kai oppositiopuolueitten edustajat myös kritisoivat, mutta siitä olen tyytyväinen, että myös hyviäkin esityksiä on tullut. Haluan nostaa edustaja Laukkasen esityksen, jossa hän kantaa — niin kuin me kaikki puolueet kannamme — huolta meidän maamme ruokaturvasta. Edustaja Laukkanenhan nosti tällaisen tuottajatuon, joka sitten otettaisiin tuolta tukkuportaan suunnalta. Minun mielestäni hyvin mielenkiintoinen uusi esitys, jota kannattaa kyllä tarkastella.

Edustaja Laukkanen toi omassa puheenvuorossaan esille myös sen, että tämä maa on ajettu tilaan, jossa velkaantuminen vain on jatkuvaa. No, tämä kyllä pitää paikkansa, että useampi hallituskausi on jouduttu ottamaan velkaa. Siitä olen tyytyväinen, että viime hallituskaudella Sipilän hallitus sai velkaa kurottua umpeen ja tilanne oli jopa niin, että velkoja saatiin vähän maksettua takaisin. Mutta niin kuin edustaja Eskelinen totesi hyvin omassa puheenvuorossaan, tämä tausta on unohtunut, miksi viime vuosina on jouduttu ottamaan vähän enemmänkin velkaa. Se johtuu koronatilanteesta ja siitä, että tämän maailmanlaajuisen pandemian jälkeen vielä alkoi Ukrainan sota, minkä Venäjä aloitti silmittömästi.

Tämän takiahan tämäkin lisätalousarvio, mikä on mittaluokaltaan aika laaja, on hyvä. Kritisointia on käyty opposition suunnalta siitä, onko reagoitu tarpeeksi nopeasti. Mutta niin kuin valiokuntakin on todennut, on perusteltua, että nopeasti tässä muuttuneessa tilanteessa hallitus on pystynyt tähän turvallisuusympäristöön puuttumaan asianmukaisesti ja esittänyt välittömiä toimenpiteitä taloudelliselta suunnalta, kuinka meidän puolustuskykyä vahvistetaan.

Siitä olen hyvin tyytyväinen, että mittava summa löytyy tuonne Puolustusvoimien toimintamenojen suuntaan, mutta sitten myös materiaalihankintoihin. Materiaalihankintoihin 490 miljoonaa tällä lisätalousarvioesityksellä. Eritoten mikä on hyvin perusteltua ja mistä olen hyvin tyytyväinen, on se, että vapaaehtoiseen maanpuolustukseenkin löytyi tällä lisätalousarviolla kolme miljoonaa euroa. No, myös Rajavartiolaitoksen resurssit, ja myös poliisin, suojelupoliisin ja Häätokeskuslaitoksen toimintaan on löytynyt taloudellisia lisäyksiä.

Niin kuin tässä puheenvuoroissa on tullut ilmi, tässä maassa on todella korkeat polttoainneiden hinnat, ja kyllä toivoisi, että tähän syksyn aikana löydetään nopeasti ratkaisuja. Ei meistä kukaan toivo, että tämä maa pysähtyy, jos polttoaineiden hinnat menevät liian korkeiksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

16.20 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Käsittelemme valtion toista lisätalousarviota, joka on itse asiassa ilman yllätyksiä jatkuvaa velanottoa, kuten aikaisemminkin. Nettovelanotto kasvaa 8,9 miljardia vuodelle 2022, ja tämän lisätalousarvion tuoma lisä on 1,3 miljardia. Julkisen talouden suunnitelman mukaan valtio velkaantuu lähes seitsemän miljardia joka vuosi vuoteen 2026 saakka. Ymmärretään toki tämä turvallisuustilanne ja sen ai-

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

heuttamat lisätarpeet, mutta kehysriihessä hallitus on päättänyt poikkeuslausekkeesta, jonka perusteella muuttuneen turvallisuustilanteen johdosta välttämättömät menot siirretään kehysten ulkopuolelle. Tämä on ymmärrettävää, ja kaikki tämän ymmärtävät. Suomen turvallisuuden tulee mennä ensin. Mutta nyt kehysten ulkopuolelle on siirretty myös sellaisia menoja, jotka eivät sinne millään muotoa kuulu, jotka eivät liity turvallisuuteen. Esimerkiksi hallituksen ministerityöryhmä on päättänyt muun muassa tuista kosteikkoviljelyyn, jotka sisältävät osmankäämin ja karpalon istuttamista. Mikä merkitys tällä on turvallisuuden kannalta?

Hallituksen pitäisi ilman muuta siirtää nyt kehyksen sisälle kaikki ne menot, jotka eivät selkeästi liity turvallisuuteen, ja aikaisemmin oli myöskin sama koronatoimien osalta. Kokoomus haluaa varmistaa Suomen turvallisuutta eikä vastusta turvallisuuteen liittyviä lisäysmenoja. Nekin pitää tietenkin järkevällä tavalla kohdentaa ja seurata niitten käyttöä.

Kokoomus on jättänyt vastalauseen, ja täällä on useita vastalauseen lausumia, joissa edellytetään muun muassa sitä, että menoja laitetaan tärkeysjärjestykseen, ja myös nämä niin sanotut vihreän siirtymän määrärahat tulee rahoittaa kehysten sisältä. Kokoomus haluaa myös, että ihmiset Suomessa pystyvät elämään tässä hankalassa inflaatiovaiheessa. Polttoainekulut ovat nousseet korkeiksi, samoin lämmityskulut — verotukseen on välttämättömyyksiä tehdä kevennyksiä.

Samoin terapiatakuu: Ihmisten mielenterveys on koetuksella, erityisesti lasten ja nuorten. Se olisi vain 35 miljoonaa, mutta sille tässä kokonaisuudessa ei rahoitusta löydy. Tästä on meiltä tulossa lausumaehdotus, ja toivottavasti suurin osa täällä salissa voisi terapiatakuun kannalla kuitenkin olla.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

16.23 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelemme eduskunnassa lisätalousarviota, ja totta kai — niin kuin perussuomalaiset on muistuttaneet koko ajan siitä asiasta — tärkeysjärjestys on hirveän tärkeä. Ja kyllähän nimenomaan varsinkin näissä asioissa on niin, että tällä hetkellä maailman tilanne on se, että ruoka, lämpö, turvallisuus ja totta kai työtkin ovat semmoisia asioita, että ne on tärkeitä pitää kunnossa ja huomioida.

Toki olisin toivonut, että tässä lisätalousarviossa olisi huomioitu polttoaineasiat, ja näissä verotuksen keventäminen olisi äärettömän tärkeää. Nythän tahtoo olla sillä tavalla, että esimerkiksi Saksa on ihan reilusti alentanut polttoaineveroja, ja se näkyy myös ihmisten kukkaroissa. Suomi ei ole tähän lähtenyt mukaan. Miksi ei ole lähtenyt? Se unohtui nyt tästä lisätalousarviosta. Se on harmillista, että hallitus sen unohti.

Jos yrittäjiä kuuntelee, niin monet yrittäjät ovat sanoneet, että ei kannata enää kohta yrittää, ei ole motivaatiota yrittää. No, sehän on aika paha juttu, jos alkaa semmoinen viesti kuulua sieltä kentältä. Samoin maatalouspuolelta hyvin monet maatalousyrittäjät ovat sanoneet, että ei kannata viljellä. No, meiltähän loppuu kohta suomalainen ruoka. On hyvin monta asiaa, mitkä ovat nousseet sillä tavalla esille.

Ja jos ihan miettii tavallista työntekijää, niin aika moni sanoo, että ei kohta ole varaa käydä töissä. Tämähän nyt kuulostaa aivan huimalta, että siihen ei ole puututtu. Auto on kuitenkin suomalaisella oltava, jos meinaa töissä käydä. Se ei ole mikään hupailuväline, vaan se on ihan välttämättömyys. Totta kai niihin autoilun kuluihin pitää silloin puuttua ja nähdä se tärkeysjärjestys.

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

Elikkä ehdottomasti tässä olisi kannattanut huomioida enemmän polttoaineverotusta. Se on nimittäin tämän päivän juttu, millä Suomi vähän vahvemmin lähtee eteenpäin. Nyt tällä hetkellä tarvitaan vahvaa Suomea ja sitä, että panostetaan suomalaisiin ja nimenomaan Suomen kilpailukykyyn. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Eskelinen, olkaa hyvä.

16.25 Seppo Eskelinen sd: Arvoisa puhemies! Pakko puuttua tähän polttoainekeskusteluun. On aivan selvää, että onhan se korkealla tasolla, mutta kun väitetään, että hallitus ei ole mitään tehnyt: Aiemmin tehtiin jo työmatkavähennysten nosto, sitten on jakeluvelvoite, joka on nyt sitten yritysten logistiikkatuki, ja ammattidieselin osalta on myös tällä hetkellä valmistelu käynnissä. Se on selvä, niin kuin tuossa aiemmassa puheenvuorossa sainoin: Kyllähän pääpaino budjettiriihessä pitää nyt olla sitten pieni- ja keskituloisten ostovoiman tukemisessa, työssäkäynnin tukemisessa ja liikkumisen tukemisessa erityisesti niillä alueilla, missä ei tätä julkista joukkoliikennettä ole.

Suurin syyhän polttoaineen hinnan jatkuvaan nousuun on siis tämä geopolitiittinen tilanne — Ukrainan sota ja pakotteet — ja näitä taustavaikuttajia on merkittävä määrä, mihin meillä ei ole mahdollisuus sitten puuttua. Täällä on yleisellä tasolla puhuttu hallituksen polttoaineen korotuksista ja viitattu 2020 korotuksiin. Tarkistin: bensiinin osalta se oli 6,71 senttiä ja dieselin 6,46 senttiä. Ei varmaan poikkeaa aiempien hallitusten polttoaineverotuksen tarkistuksesta. Aivan yleisellä tasolla puhuttu, että tässä on huikeita korotuksia tehty. Pitää muistaa sitten, mikä se aito totuus tässä on.

No, sitten tähän energiakeskusteluun myös, riittääkö sähkö vai ei. Itse en usko, että semmoiseen tilanteeseen tullaan, ja tietysti harmittaa tuo Olkiluodon tuotannon siirtyminen, että täyden kapasiteetin käyttöönotto siirtyy sinne loppuvuoteen. Mutta öljylämmitystaloihin on viitattu, ja vähän hallitusta siitäkin moitittu, mutta meillä on se useamman tuhannen euron tuki näihin remontteihin, ja kun siihen lisätään sitten kotitalousvähennys vielä lisäksi — olen parinkin remontin tehneen kanssa jutellut, ja ovat varsin tyytyväisiä. Yli 50 prosenttia tukea saivat tähän öljyremonttiin, yli 50 prosenttia. Ja sehän näkyy nyt tuolla sitten, että noin 40 miljoonaa lisätään näihin remontteihin lisää rahaa. Hyvä näin. Varmaan kaikkien... Ja monella ne laitteet ovat jo sen ikäisiä, että joka tapauksessa se remontti olisi ollut edessä, ja tämä on helpottanut kyllä montaa kotitaloutta sitten toteuttamaan näitä remontteja. Mutta on tietysti talouksia, jotka ei näilläkään tuilla pysty tekemään, ja jotakinhan siihen pitäisi pystyä tekemään myös sitten erityisesti näitten pienituloisten osalta, niin kuin totesin jo aiemmin.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Savio, olkaa hyvä.

16.28 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Tämän päivän keskustelussa vuoden toisesta lisätalousarviosta on muutamissa puheenvuoroissa kiinnitetty aivan aiheellisesti huomiota valtion jatkuvan velkaantumisen ja toisaalta korkojen nopean nousun yhdistelmästä syntyvään valtion korkomenojen kasvuun, ja tähän asiaan on tosiaankin syytä suhtautua täällä eduskunnassa hyvin suurella varovaisuudella.

Arvoisa puhemies! Kun tästä toisesta lisätalousarviosta käytiin toukokuun lopussa lähetekeskustelua, olivat valtion viiden ja kymmenen vuoden viitelainojen korot nousseet siinä vaiheessa vuodenvaihteen nolatilanteesta noin 1—1,5 prosenttiin, ja asia herätti keskuste-

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

lua myös täällä eduskunnan lähetekeskustelussa. No, nyt vajaata kuukautta myöhemmin molemmat näistä mainituista koroista ovat nousseet edelleen noin puolen prosenttiyksikön verran, ja ne kävivät ennen juhannusta vielä selvästi korkeammallakin tasolla — maksimia tuskin on tältä osin vielä likimainkaan saavutettu. Uusia valtionlainoja otettaessa ja vanhojen, halpakorkeisten lainojen hiljalleen erääntyessä nousevat korkomenot nopeasti useilla sadoilla miljoonilla euroilla, mikä rajoittaa julkisen talouden tulevaa liikkumavaraa entisestään.

Arvoisa puhemies! Monet tämän toisen lisätalousarvion menolisäyksistä ovat sinänsä tarpeellisia. Esimerkiksi kansalliseen turvallisuuteen ja huoltovarmuuteen liittyvää lisärahoitusta on kannatettu yli puoluerajojen, mutta sen sijaan säästökohteita Marinin hallitus ei näytä löytävän oikein millään keinolla. Todettakoon tässä, että perussuomalaiset ovat tarjonneet koko hallituskauden ajan listan mahdollisista säästökohteista hallitukselle, mutta ehdottamiamme toimenpiteitä ei ole otettu käyttöön — nyt alkaisi olla viimein sen aika.

Arvoisa puhemies! Edustaja Kankaanniemi toi aiemmin tänään ansiokkaassa puheenvuorossaan esille huolen pieni- ja keskituloisten, työssäkäyvien suomalaisten pärjäämisestä, ja heidän asemansa on tosiaankin tukala sekä juuri nyt hintojen nopean nousun myötä että myös tulevaisuudessa valtionvelkaa maksettaessa. Tämän lisäbudjetin toteutumisen myötä valtio velkaantuisi tänä vuonna yhteensä noin 8,9 miljardia euroa, ja jokaista työssäkäyvää suomalaista kohti se on jo noin 300 euroa kuukaudessa.

Arvoisa puhemies! Mielestäni meillä ei ole kansakuntana lainkaan varaa tällaiseen velkaantumiseen jatkossa. Valitettavasti ongelman korjaaminen jää seuraavan hallituksen tehtäväksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

16.32 Tuomas Kettunen kesk: Kunnioitettu puhemies! Haluan vielä jatkaa tähän huoltovarmuuteen ja energiapolitiittiseen keskusteluun. Totta kai on hyvä, että tässä lisätalousarviossa huoltovarmuutta tukevia toimenpiteitä nyt vahvistetaan taloudellisin panostuksin, nimittäin 293 miljoonan lisäys esitetään tähän rahoitukseen. Ja suurin osa tästä rahoituksesta tulee kohdistumaan maatalouden suuntaan, mutta myös lisäresursseja nyt osoitetaan perusväylänpitoon, mistä edustaja Pirttilahti ansiokkaasti omassa puheenvuorossa toi esille, 40 miljoonaa euroa. Se on hyvä, mutta sitten myös vielä yksityisteiden valtionavustuksiin esitetään lisärahoitusta 10 miljoonaa euroa. Tällä pidetään huoli, että ne syrjäseutujen hiekkatiet pysyvät kunnossa, ja muun muassa energiapuun toimitusketjut paranevat tätä myötä ja puun saatavuus tullaan varmistamaan. Tämä on todella arvokas asia maaseudulle.

Mutta, puhemies, nyt siihen energiapolitiikkaan. Minun mielestäni, kun tämä Venäjän aloittamaa bruttaali sota Ukrainaa kohtaan alkoi, se kyllä kiihdytti sinivalkoista siirtymää: Sitä, että pääsemme tästä venäläisestä fossiilisesta polttoaineesta eroon ja se korvataan suomalaisilla uusiutuvilla kotimaisilla tuotteilla — tämä on parasta sinivalkoista siirtymää, mitä me voidaan tehdä. Tämä on sitten myös huomioitu hallituksen suunnalta niin, että tähän energiaomavaraisuutta koskevaan kokonaisuuteen tulee sitten 175 miljoonaa euroa lisärahoitusta ja tästä se 125 miljoonaa euroa osoitetaan sitten energiatuen myöntämisvaltuuden lisäämisiin — josta haluan nostaa kaksi hyvin tärkeää asiaa, tulevaisuuden asiaa, eli vetyhankkeet ja akkustrategian mukaiset investoinnit, ja näitähän tähän maahan on jo tehty. Toivon ja tiedän, että nämä tulevat lisääntymään, kun hallitus on näihin lisärahoitusta antanut tällä lisätalousarvioesityksellä.

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

No, öljylämmityksestä on puhuttu. Edustaja Mäenpää totesi, että 130 000 kotitaloutta lämpiää tällä hetkellä tässä maassa öljyllä. Siihen olen tyytyväinen, että tähän öljylämmityksestä luopumiseen nyt ehdotetaan lisärahoitusta, ja tähän on ollut hyvin suosittu, kun valtio on tukenut öljylämmityksestä luopumista, ja varmasti tämä tulee myös lisääntymään jatkossa. Siihen olen tyytyväinen, että suomalaisia tässä valtion toimesta sitten autetaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Reijonen, olkaa hyvä.

16.35 Minna Reijonen ps: Arvoisa herra puhemies! Tässä monet perussuomalaiset ovat nostaneet esille huolen velkaantumisesta, ja samoin myös viimeksi edustaja Savio oli huolissaan tästä velkaantumisesta, ja onkin aihetta olla huolissaan.

Täältä hallituspuolelta äsken nostettiin esille tämä polttoaineiden hintakysymys ja jakeluvaihtoehto ja tämä tällainen tuki, mikä näihin polttoainetukkeihin liittyy. Jakeluvaihtoeteesta kerrottiin, että tätä ollaan alentamassa, mutta on siinä myös semmoinen pointti, että kun sitä nyt alennetaan, niin aika harva on siihen perehtynyt, mitä siinä jatkossa tapahtuu. Sitten moni yrittäjä ja moni autoilija yllättyikin siellä, että se tavallaan tulee kahta kauheammaksi sitten myöhemmin, että se tavallaan nousee sitten — että mennäänkö siinä ojusta allikkoon, jos semmoinen siihen on tulossa.

Ja tämä polttoainetuki, mikä nyt on tulossa myös, siinä on totta kai hyvääkin, mutta on siinä vähän huonoakin. Sehän on kovin lyhytaikainen: Helmi—, maaliskuun—, huhtikuun—, ja siinä jäi jo toukokuun poikkeus, eli monen yrittäjän on sitten toukokuulla jo tarvinnut ostaa enemmän polttoainetta. Tällaisista palautteista on tullut ja myös sitä, että se maksu tulee vasta niin myöhään ja se on hyvin rajaavaa. Siihen eivät kaikki yrittäjät pääse mukaan, mikä on todella huono asia, eli niihin asioihin kannataisi vielä enemmän kiinnittää huomiota.

Myös tämä polttoaineen hinta kun nousi esille, niin haluaisin kyllä mielelläni hallitukselta vastauksen, että minkä takia Suomessa on sitten Euroopan ja EU:n kalleinta polttoainetta ja kalleinta bensaa? Minkä takia, miksi se on näin? — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

16.36 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Tämä on kyllä sanomatta selvää, että tämä hallituksen velkaantuminen ja rahan jakaminen ovat sitä luokkaa, että seuraavan hallituksen ei ole mitään mahdollisuutta lähteä talouspolitiikkaan, tiukempaan linjaan, niin että me tämä velkaantuminen saataisiin käännettyä — koska oikeasti tämän hallituksen aikana on niin paljon porukalle jaettu rahaa, että kansamme ei tulisi hyväksymään sitä linjausta, mikä pitäisi kokonaisuudessaan tehdä, että me saataisiin käännettyä tämä velkasektori toiselle linjalle. Ehkä sitten sitä seuraavalla olisi jo jonkunlaisia mahdollisuuksia, mutta tietysti ongelma on se, että taantuma tässä on joka tapauksessa tulossa, ja entisetkin Suomen pk-sektorin yritykset ovat mukana tällä hetkellä aika pitkälti osin velkavankeuteen liittyvissä olosuhteissa, kun joutuvat räpistelemään tässä mukana ihan vain sen takia, koska oma omaisuus on niitten koko yritysten lainojen vakuutena ja ei ole mitään muuta vaihtoehtoa kuin rämpiä mukana.

Lopuksi tässä on pakko mainita, että edustaja Kettunen kyllä huomattavasti tulee tuota viherpunaista pesemään sinivalkoiseksi, vaikka totuudessa se siirtymä ei tule olemaan

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

Suomelle mikään lottovoitto vaan todennäköisesti tuhoaa entisestään Suomen hyvinvoinnin, mutta sen takia se onkin viherpunaista siirtymää. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Myllykoski, olkaa hyvä.

16.38 **Jari Myllykoski vas:** Arvoisa herra puhemies! Täytyy todeta, että usko kokoomuksen logiikkaan ja velkakeskusteluun on aika lailla pohjaton epäilyksen kaivos, sillä kyllä kun me korona-ajan yrityksiä koetettiin pitää hengissä, kuten Laakso toi sen esille, että rahaa jaettiin — kyllä, sitä jaettiin — samaan aikaan kokoomus sanoi vielä, että ehkä oikeasuuntaisia mutta täysin liian pieniä, enemmän olisi pitänyt satsata. Samaan aikaan kokoomukselta kysyttiin, mistä leikataan. Syvä hiljaisuus salissa. Sanottiin, että vaihtoehtobudjetissa on niitä, mutta siinä tilanteessa, missä me oltiin, näen noiden olleen suomalaisten yrittäjien ja työntekijöiden kannalta aivan oikeita toimenpiteitä.

Tässäkin lisäbudjetissa koetetaan vielä koronan jälkeistä korjata. Hyvä, että meillä on Suomen malli, Liikkuva koulu, johonka tulee seitsemän miljoonaa, jotta me pystytään lasten hyvinvoinnista ja liikunnan harrastuksen lisäämisestä huolehtimaan koronan jälkeen, ja siellä on muutakin huomioitu.

Vihreän siirtymän osalta omana toiveenani kyllä on se, että meillä hallitus tarkkaan katsoisi, mihinkä raha laitetaan niin, että meillä mahdollistetaan uusien työpaikkojen synty. [Tuomas Kettunen: Juuri näin!] Eli luodaan sellaista teknologista uutta osaamista, jolla on vientimahdollisuuksia. Investoinnit johonkin yksittäiseen vihreää siirtymää edistävään, vaikkapa teollisuuslaitokseen, tuovat sen investointiajaksi rakennusvaiheessa kyllä monille töitä, mutta niin kuin me tiedämme: Rakennusosalalla meillä kuitenkin sitten on paljon puutetta kotimaisista rakentajista eikä niitä työllisyysmahdollisuuksia tule. Eli sellaiset terveiset täältä vasemmalta hallitukselle, että nyt pitää julkisten referenssien kautta rakentaa uutta tuotepotentiaalia, jotta meillä julkinen puoli, sektori, ottaa uusia tuotantovälineitä ja edistäviä asioita käyttöön, joista tulee myyntituote. Ilman referenssejä meidän on hirveän vaikeaa tehdä vientiponnistuksia niin, että meillä todellakin syntyy täällä olevaa työllisyyttä eikä vain täällä tehtyjä investointeja. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

16.41 **Tuomas Kettunen kesk:** Kunnioitettu herra puhemies! Eräät puhuvat vihreästä siirtymästä, viime kaudella puhuttiin biotaloudesta, ja minä puhun myös sinivalkoisesta siirtymästä. Eliikä suomalaisilla innovaatioilla, suomalaisella teollisuudella me siirrymme yhteiskuntana koko ajan fossiilitaloudesta kohti biotaloutta, ja se on vääjäämätön kehityssuunta, jota ei edes oppositiopuolue perussuomalaiset pysty enää jarruttamaan. Näin vain tulee tapahtumaan, ja näin vain se tulee etenemään. Se on sinivalkoista siirtymää, kun me taklaamme kaikkia fossiilipolttoaineita, varsinkin jos ne tulevat vielä Venäjän suunnalta ja niillä pönkitetään vaikka sotakassaa.

Mutta, puhemies, niin kuin edustaja Myllykoski tuossa ansiokkaassa puheenvuorossaan toi uudet innovaatiot esille, ja niin kuin minä tuossa aikaisemmassa puheenvuorossani jo toin esille sen, kuinka tässä lisätalousarviossa 125 miljoonaa euroa osoitetaan energiatuen myöntämisvaltuuden lisäämiseen ja se suunnataan muun muassa vetyhankkeisiin ja akustrategian mukaisiin investointeihin.

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

Arvoisa puhemies! Hyvät kollegat, huomasitteko hyviä uutisia Kemlin suunnalta? Sieltä tänä aikanä vähän ikävämpiä uutisia, kun paperitehdas meni kiinni, mutta nyt huomasitteko, kuinka sinivalkoisella siirtymällä, uusilla innovaatioilla, sinne syntyy yli 200 uutta työpaikkaa biotalouden osaamisalueelle. Siellä aletaan tekemään uusiutuvista raaka-aineista vaatteita, ja isoja globaaleja maailman jättivaateyhtiöitä on mukana tässä investoinnissa. He oikein ilolla ovat tuoneet esille, kuinka suomalaisella osaamisella, innovaatioilla ja ennen kaikkea politiikalla luodaan mahdollisuuksia luoda uusia työpaikkoja. Tästä kyllä Kemlin suunnalla iloitaan, mutta tästä kyllä tulisi iloita tässä salissa yli hallitusoppositio-rajojen, ja ennen kaikkea tulisi saada tästä myös semmoista uutta intoa siihen, että saataisiin lisää tällaisia uusia tehdasinvestointeja ja innovaatioita. Niitä on tulossa, kun me pidämme tällaisilla hyvillä päätöksillä huolta siitä, että kehitys kehittyy ja työpaikkoja tulee lisää tähän maahan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

16.44 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Kettuselle voin todeta, että kyllä me iloitsemme siitä, mitä Kemissä tapahtuu, ja kaikesta siitä, miten Suomessa saadaan uusia investointeja. [Tuomas Kettunen: Sinivalkoista siirtymää!] — On aika mielenkiintoista muuten se, että nämä metsäteollisuuden investoinnit tekee se metsäyhtiö, jonka taustalla omistajina ovat suomalaiset metsänomistajat, mutta kun katsotaan sitten näitä pörssi-yhtiöitä, jotka ovat metsäyhtiöitä, niin niitten investoinnit menevät, edustaja Kettunen, Rotterdamiin ja muualle Eurooppaan, ei Suomeen. Mistähän syystä näin tapahtuu? [Tuomas Kettunen pyytää vastauspuheenvuoroa]

Siis on kiitos annettava suomalaisille metsänomistajille, joita kuitenkin sitten EU pyrkii koko ajan rankaisemaan. Tulee ennaltamisasetuksia, ja tulee kaikenlaisia rajoituksia, ja hallitus kumartaa aina, kun komission varapuheenjohtaja Timmermans keksii jonkun suomalaisen maatalouden tai metsätalouden ahdistamishankkeen — hallitus kumartaa [Tuomas Kettunen: Ei pidä paikkaansa!] ja antaa mennä. Tämä on sitä, mikä suorastaan uhkaa. Tämä on sitä myrkynvihreää siirtymää, joka tuhoaa. Se on myrkky, joka on vahingollista suomalaiselle maa- ja metsätaloudelle, ja tätä me perussuomalaiset emme missään tapauksessa halua emmekä tue. Valitettavasti hallitus on tässä ollut erittäin lepsu, ja olemme saaneet ja saamassa näitä rasitteita koko ajan.

Maatalouden osalta vihreä siirtymä merkitsee aina vain ahtaampaa määräysviidakkoa ja vaikeuksien kasvua, jotka uhkaavat ihan meidän perusruoantuotantoa ja maaseudun elävänä pysymistä ja viljelijöiden taloudellista elinkelpoisuutta. Kun EU:hun liityttiin, niin meillä oli 110 000 maatilaa. Nyt meillä on suurin piirtein 40 000 ja tuhannen vauhtia alenee, ehkä tällä hetkellä jopa enemmänkin. Tulee tai on tullut jo näitä suuria teollisuustyyppisiä tiloja, jotka ovat sitten äärimmäisen haavoittuvia esimerkiksi lannoitteiden ja energian kustannusten nousulle ja korkojen nousuille. Hallitus ei ole missään tapauksessa riittävästi tehnyt toimenpiteitä tälle, että suomalainen maatalous ja suomalainen puhdas ruoka turvattaisiin Suomen kansalle. Sitä me vaadimme. — Arvoisa edustaja Kettunen, paneutukaa tähän.

Arvoisa puhemies! Täällä on tästä velasta paljon puhuttu, ja tiedämme, että valtionvelka on vuodesta 2010 kaksinkertaistunut. Kotitalouksien velasta: Muistan oikein hyvin, että kun Matti Vanhasen ensimmäinen hallitus aloitti 19 vuotta sitten kesällä 2003, niin Suo-

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

men kotitalouksien velkaantumistasaste oli 73 prosenttia. Nyt se on kaksi kertaa suurempi, jopa ylikin, taitaa olla 140 prosentin luokkaa. Nämä velat ovat valtaosin nuorilla perheillä, jotka ovat perustaneet perheen, hankkineet kodin, auton, muut tarpeet. Heillä on siis suuri velka kaikkien näiden kustannusten lisäksi, mitkä nyt ovat räjähdysmäisesti nousseet. Tämä on se vakava uhkakuva, johon hallituksen pitäisi paneutua.

Ennustan, että jo ensi talvena esimerkiksi asumistukimenot räjähtävät käsiin, kun perheiden tulot eivät riitä asumismenoihin. Kokoomus on ajanut tätä asumistuen leikkausta sitä kautta, että otettaisiin käyttöön jälleen se perusomavastuu, joka ennen oli seitsemän prosenttia. Minä en tiedä — edustaja Zyskowiec on siinä hyvä asiantuntija, mikä on kokoomuksen malli tänä päivänä. Se olisi minun mielestäni aika karmea tilanne, jos nyt pantaisiin asumistukeen raju leikkaus. Asumistukimenot ovat kyllä kasvaneet aivan hirvittävää vauhtia valtiolle: 2,5 miljardia, kun otetaan eläkeläisten asumistuki mukaan. Tämä on huolestuttavaa.

Tästä työllisyysasteesta täällä on jonkin verran puhuttu. Nyt kyllä valitettavasti on tosiaasia sekin, että aika paljon työllisyysasteen nousussa on sitä kautta parannusta tapahtunut, että osa-aikatoivia, joilla ei tule toimeen, on lisääntyvässä määrin, ja se ei ole kestävä. Se ei ole näille työssä oleville eikä yhteiskunnalle kestävä. Monelle osa-aikatyö sopii, mutta ei se ole ratkaisu niihin ongelmiin, mitä kotitalouksilla on.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laiho, olkaa hyvä.

16.49 Mia Laiho kok: Arvoisa puhemies! Otin tämän puheenvuoron vastatakseni edustaja Myllykoskelle, joka täällä kritisoi sitä, että kokoomus ei ole esittänyt vaihtoehtoa sille, mistä rahoitetaan, mistä leikataan, mutta ollaan kritisoitu sitä valtion merkittävää velanottoa.

Sanoisin tässä edustaja Myllykoskelle, että kannattaisi tutustua kokoomuksen vaihtoehtobudjettiin. Kokoomus on johdonmukaisesti esittänyt vaihtoehtobudjeteissaan, että hallituksen politiikalle on vastuullinen vaihtoehto, joka turvaa polun kohti kriisinkestävää taloutta. Kokoomuksen vaihtoehdossa tehdään selkeitä valintoja, joiden seurauksena menotaso laskee noin kahdella miljardilla eurolla, ansiotuloverotus kevenee lähes miljardilla eurolla ja julkisen talouden velkaantuminen vähenee noin puolelatoista miljardilla eurolla. Valintoja tekemällä kyetään uskottavasti panostamaan esimerkiksi tki-toimintaan, kaikkiin koulutusasteisiin, ja rahoittamaan ostovoimaa sekä kasvua vahvistavia veronkevennyksiä.

Eli kyllä, me olemme esittäneet vaihtoehtoja. Se vaatii myös valintoja, se vaatii päätöksiä, ja sitä päätöksentekoa toivotaan myös hallitukselta löytyvän. Mutta siihen he tällä hetkellä eivät ole pystyneet, vaan kaikki asiat hoidetaan vaan lisävelanotolla, josta valitettavasti meidän jälkipolvet, meidän lapset ja lapsenlapset, joutuvat vastuun kantamaan.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

16.51 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Haluan vastata edustaja Kankaanniemielle, [Toimi Kankaanniemi: Kiitos!] kun hän pohti tuossa omassa puheenvuorossaan, kuinka ja tuleeko hallitus pitämään suomalaisen maatalouden, suomalaisen viljelijän, puolta ja etsimään ratkaisua tähän akuuttiin kannattavuuskriisiin. Vastaan edustaja Kankaanniemielle, että pitää huolta ja etsii koko ajan ratkaisuja. Tässä lisätalousarviossakin on koh-

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

dennettu pelkästään huoltovarmuutta tukeviin toimenpiteisiin ja vahvistamiseen 293 miljoonaa euroa, josta suurin osa tullaan kohdentamaan maatalouden suuntaan.

Edustaja Laukkanen käytti ansiokkaassa puheenvuorossaan hyvän ehdotuksen sen suhteen, pitäisikö tuottajatukea lähteä etsimään tuolta tukkuportaan suunnalta. Tämä on hyvin mielenkiintoinen, hyvä esitys. Ja tässä samassa yhteydessä kyllä haluan muistuttaa siitä, että kyllä kaupan kanssa edelleenkin tulee käydä neuvotteluja ja etsiä mahdollisuuksia niin, että sieltä kaupan tuloksesta saadaan sitten kohdennettua myös tuloja tuonne alkutuottajan suuntaan. Ja tämä hallitushan on laittanut pystyyn parlamentaarisen työryhmän, joka lähete myös etsimään ratkaisuja meidän ruokahuollon turvaamiseksi tulevaisuudessa.

Puhemies! Energiasta on paljon puhuttu — myös siitä, kuinka tukea. Varsinkin edustaja Laakson puheenvuorossa se keskustelu meni enemmän julkisen liikenteen tukemiseen, mutta täytyy kyllä muistaa, että näillä lisätalousarvioesityksillä kohdennetaan paitsi hankintatukea sähköautojen suuntaan myös tukea etanoli- ja kaasukonvertiomahdollisuuksiin, ja myös kaasukäyttöisille pakettiautoille tulee hankintatukeen vähän lisärahoitusta. Ja nämähän tulevat olemaan vaihtoehtoja.

Siitä täytyy myös muistuttaa, että polttomoottoriajoneuvot eivät tule poistumaan. Kun aina tästä sähköistämisestä ja sähköautoista puhutaan, niin sähköautot tulevat lisääntymään, mutta polttomoottoriajoneuvot tulevat myös jatkamaan kulkuaan. Mutta siihen olen kyllä tyytyväinen, että nämä kaasuautojen tulevat lisääntymään, ja tukea löytyy myös siihen, että näitä polttomoottoriautoja siirretään myös kaasukonversiotuella kaasukäyttöisiksi autoiksi.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Zyskiewicz, olkaa hyvä.

16.53 Ben Zyskiewicz kok: Kiitos, herra puhemies! Minäkin pyysin puheenvuoron vielä kommentoidakseni edustaja Kankaanniemen viimeisintä puheenvuoroa. Hän puhui asumistukeen liittyvästä omavastuusta.

Kokoomus on todellakin esittänyt toimeentulotukeen asumismenojen omavastuuta, ja tämän esityksen ajatuksena on se, että asumismenojen ei tulisi kenenkään kohdalla olla sataprosenttisesti yhteiskunnan piikissä — veronmaksajien piikissä — kuten tällä hetkellä osalla kansalaisistamme on, koska kun asumismenot ovat sataprosenttisesti veronmaksajien piikissä, niin mikä on tällaisen vuokra-asujan intressi esimerkiksi tinkiä vuokraa pienemmäksi tai muuttaa halvempaan asuntoon.

Mutta edustaja Kankaanniemi on oikeassa. Olemme myös esittäneet asumistukeen tuntuvaa säästöä. Jos ajattelee tämän päivän markkinatilannetta esimerkiksi pääkaupunkiseudulla, missä on vähän niin kuin vuokralaisen markkinat pitkästä aikaa, niin asumistuen säästöt kohdistuisivat vuokra-asukkaiden lisäksi tuntuvasti myös vuokranantajiin eli johtaisivat koko yleisen vuokratason alentumiseen, ja se olisi hyvä ja kannatettava tavoite. Eli tämän päivän asumistuella me pönkitämme korkeaa vuokratasoa ja vaikeutamme täten niin asumistuen varassa kuin omalla rahallaan vuokralla asuvien ihmisten tilannetta.

Asumistukeen käytetään vuosittain yli 2 000 miljoonaa euroa. Hallitus ei ole löytänyt sieltä sentinkään säästömahdollisuutta. Hallitus ei ole löytänyt säästömahdollisuutta edes siitä epäonnistuneesta uudistuksesta, jonka Sipilän hallitus viime vaalikaudella teki, kun se siirsi opiskelijat opintotuen asumislisän piiristä yleisen asumistuen piiriin. Tämä Sipilän hallituksen uudistus nimittäin tarkoitti sitä, että opiskelijoiden ei kannata enää asua siellä

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

opiskelija-asuntosäätiöiden asunnoissa ja soluasunnoissa vaan kannattaa siellä kaupunkien keskustoissa kilpailla muiden vuokralaisten kanssa vuokra-asunnoista. Silloin uudistuksen hintalapuksi arvioitiin muutama kymmenen miljoonaa, mutta todellinen hintalappu on lähempänä 200 miljoonaa. Tästä myös Valtiontalouden tarkastusvirasto on kirjoittanut. Mutta eihän sitäkään tehtyä muutosta voi nykyhallitus tietystikään muuttaa, koska opiskelijajohtajat ja opiskelijat eivät siitä tykkäisi.

Edustaja Myllykoskelle sanon vain sen, että joka toisessa hallitusryhmien puheenvuorossa kokoomusta moititaan siitä, että me emme esitä säästöjä, ja joka toisessa siitä, että meidän esittämät säästöt ovat aivan kauheita.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Laakso, olkaa hyvä.

16.56 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Edustaja Myllykoski otti aika hyvin esiin sen, miten kokoomus usein pelailee kahteen maaliin — omia maaleja ei tehdä, mutta kahteen maaliin joka tapauksessa. Aika usein kokoomus esittää päinvastaisia linjoja kuukauden tai kahden päästä siitä, kun on ensimmäisen kerran se esitetty, ja ei se ihme ole, että välillä tulee vähän sekaannusta siihen, ollaanko esitetty ja mitä on esitetty.

Edustaja Kettuselle tarvitsee kertoa tiedoksi, että jollei ole perehtynyt niihin, niin ovat hienoja nämä Kemin hankkeet ja tällaiset. Näitä tarvitsisi vain jumalattomasti lisää, koska tällä hetkellä suomalaisen teollisuuden poistot ovat suurempia kuin investointien määrät, ja se tilanne ei saisi oikeasti koskaan olla näin, jos oikeasti halutaan nähdä tulevaisuutta. Se on kyllä totta, että me tarvitaan aika paljonkin suomalaisen maatalouden tukemiseksi, mutta arvoisa ministeri Leppä kun on vaihtunut ministeri Kurviseksi, niin ainakaan tuolla meidän suunnalla maataloilla ei ole hurraa-huutoja kuulunut siitä tilanteesta.

Edustaja Kankaanniemi otti kyllä ansiokkaasti esiin osa-aikaiset työntekijät, ja yksi ryhmä vielä tähän samaan porukkaan on nämä kevytyrittäjät. Tässä on tilanne kohta sellainen, että tuolla on hirvittävä määrä porukkaa, keillä ei ole mitään mahdollisuutta esimerkiksi saada asuntolainaa ollenkaan, ei minkäänköisiä mahdollisuuksia tehdä millään tavalla sellaisia järkeviä ratkaisuja omaan asumiseen tai moneen muuhunkaan, koska minkäänköistä luototusta ei tälle porukalle ole tarjolla — tai tulee tarjolle siinä vaiheessa, jos joudutaan menemään jopa siihen tilanteeseen, että yhteiskunta joutuu ruveta rahoittamaan näitä ostoksia, koska pankit eivät tule näihin rahoituksia koskaan antamaan. Kyllä me siinä vaiheessa mennään ehkä liian pitkälle sosialismissa, eli kyllä meidän pitäisi saada tämä meidän järjestelmä siihen, että ihmisillä on oikeasti oikeita töitä eikä sellaisia tempputyölistymisiä ynnä muita vastaavia. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Edustaja Kankaanniemi, olkaa hyvä.

16.59 Toimi Kankaanniemi ps: Arvoisa herra puhemies! Edustaja Kettuselle totean, että Suomessa on nyt Euroopan kallein bensa, nestemäiset polttoaineet. Kyllä se nähdään maaseudulla. Kyllä se on luomassa sinne suoranaista kurjuutta. Kaikki liikkuminen sieltä on käytännössä oman auton varassa, ja se vie valtavasti voimavaroja, imee pois maaseudulta, ja näkymät tältä osin ovat todella murheelliset.

Tähän eivät valitettavasti mitkään parlamentaariset työryhmät auta yhtään mitään, tarvitaan toimenpiteitä. Muistan, kuinka noin neljätoista vuotta sitten erään silloisen maa- ja

Punkt i protokollet PR 80/2022 rd

metsätalousministerin — tietysti, niin kuin aina, keskustalaisen ministerin — eräs virkamies sanoi, että siellä on tämän ministerin toimesta asetettu neljätoista yhden tai useamman virkamiehen muodostamaa parlamentaarista työryhmää — eivät ne olleet parlamentaarisia, vaan työryhmiä — jotka olivat perusmaatalouden osalta miettimässä, mitä pitäisi tehdä. Ja aina kun kyselytunnilla kysyttiin maataloudesta jotakin, niin ministeri sanoi, että olen asettanut tätä varten työryhmän. Ja niitä oli siis neljätoista pelkästään perusmaatalouden osalta silloin, kun tilanne maataloudessa oli paljon helpompi kuin on tänä päivänä. Nyt hallitus asetti tämän parlamentaarisen ryhmän, tai on ainakin pyytänyt nimet sinne. Odotamme, mitä se saa aikaan, mutta valitettavasti minun epäuskoni on vahva tässä suhteessa, ja arvelen, että se on vain siirto yli vaalien, jotta vaalikeskusteluissa ja muissa ministeri Kurvinen voi ilmoittaa, että hän on asettanut työryhmän, joka miettii näitä maatalouden ongelmia, ja samalla yritetään sitoa myös oppositio vähän kiinni näihin toimenpiteisiin, jotka nyt olisivat todella tarpeen.

Tarvitaan siis maatalouden pelastamiseksi toimenpiteitä, kansallisia toimenpiteitä, ja niitä ei pidä kysellä Brysselistä. Te kysytte Brysselistä maatalouden talousrakennusten kiinteistöverovapautuksesta luvan, ettekä saaneet kuin vuodeksi — hävytöntä. Ja nyt sosiaalipolitiikkakin on menossa EU:lle, ja te annatte sen mennä. Ei ole päätä eikä häntää tällaisella politiikalla.

Arvoisa puhemies! Tästä asumistuesta ja toimeentulotuesta edustaja Zyskowiec selvitti, kiitos siitä. Olisi mielenkiintoista kyllä nähdä ne laskelmat, miten se toimeentulotuen ja asumistuen varassa elävä, joka on todella heikoilla tässä yhteiskunnassa, pärjää sen jälkeen, kun näitä hänen etuuksiaan leikataan, ja aleneeko varmasti se vuokra, mihin se tuen leikkaus kohdistuu, onko vuokranantaja armollinen siellä — ainakin niillä paikkakunnilla, [Puhemies koputtaa] missä vuokra-asunnoista on pula — tällä perusteella.

Ensimmäinen varapuhemies Antti Rinne: Kiitoksia. — Ja vielä edustaja Kettunen, olkaa hyvä.

17.02 Tuomas Kettunen kesk: Arvoisa puhemies! Halusin ottaa puheenvuoron, ettei jää epäselvyyttä sen suhteen, etten ole missään vaiheessa sanonut, että polttoaineen hinta olisi liian matala tai että se olisi kohtuullisella tasolla. Tämä nykyinen hintataso on aivan kohtuuton, kun sitä katsotaan, ja kun katsotaan viimeistä kahta viikkoa, niin viimeisen kahden viikon aikana polttoaineen hinta on noussut aivan merkittävästi, yli 20 sentillä. Toivon näin, että viimeistään syksyn budjettiriihessä tähän palataan. Mielestäni tähän olisi pitänyt palata jo paljon aikaisemminkin, [Toimi Kankaanniemi: Kyllä!] mutta olen siihen tyytyväinen, että jakeluvelvoitetta laskettiin 7,5 prosentilla, joka tulee toivottavasti näkymään tulevilla mittarihinnoissa ehkä jopa yli kymmenenkin senttiä. Tietenkin olisin ollut tyytyväinen, jos jakeluvelvoite olisi laitettu väliaikaisesti jäähyllä vaikka vuoden loppuun asti, niin kuin muun muassa SKAL esitti.

Mutta mitä tulee maatalouteen ja maaseudulla elämiseen, niin kaikki voitava tulee tehdä, että maaseudulla edelleenkin valot palavat tulevaisuudessa, koska aina, kun me puhumme huoltovarmuudesta, huoltovarmuuden turvaamisesta — oli kyse ruoka- tai energiapolitiikasta — niin aina ruoka ja energia tulevat maaseudulta ja maakunnista. Pidetään maakunnat elinvoimaisina.

Riksdagen avslutade den allmänna debatten och avbröt behandlingen av ärendet.